

Regeringsrätten
Box 2293
103 17 STOCKHOLM

Ansökan om resning

Sökande: 1. Thomas Allgén 490829-0150
2. Teet Härm 540111-0175
Båda med adress c/o advokat Anders Frigell

Ombud: Advokat Anders Frigell
Advokatfirman Lindahl
Box 1203
751 42 UPPSALA
Tel 018-16 18 50
anders.frigell@lindahl.se

Som ombud för Thomas Allgén (fullmakt bilaga 1.1) och Teet Härm (fullmakt bilaga 1.2) ansöker jag om resning enligt följande.

1. Yrkanden

I första hand yrkar Allgén och Härm att Regeringsrätten (RegR) beviljar resning, undanröjer Kammarrättens i Stockholm (KamR) dom 31-05-1991 i mål nr 3938-39-1990 (bilaga 2.1) och utan återförvisning av målet till KamR bifaller Härms och Allgéns yrkanden i KamR.

I andra hand yrkar Allgén och Härm att RegR beviljar resning, undanröjer KamR:s dom och återförvisar målet till KamR.

Härm yrkar att RegR beslutar om sekretess vad gäller foto på Margaretha Eriksson (bilaga 7.8 och 7.9).

I docent Marie Allens utlåtande rörande rättsgenetisk undersökning (bilaga 5.1) anges namn på övriga misstänkta vars DNA matchades mot hårstrånas DNA. Jag överlåter till RegR att bedöma om det finns anledning att genom sekretessbeläggning eller annorledes skydda dessa personer.

2. Grunder

Dels föreligger nya omständigheter och nya bevis, vilka KamR inte känt till men vilka skulle ha påverkat utgången i KamR, dels är KamR:s domskäl behäftade med så stora brister att utgången blivit felaktig.

2.1. Nya bevis

2.1.1 Fingeravtryck

Under förundersökningen gjordes ingen analys av de fingeravtryck som fanns på de plastsäckar i vilka Catrin da Costas kroppsdelar låg. Genom en ny metod kunde man efter KamR:s dom få fram fingeravtryck, som fanns på säckarna, där gärningsmannen sannolikt avsatte sina fingeravtryck, när han lade likdelarna i säckarna.

Advokat Kerstin Koorti var Härms och Allgéns ombud i tidigare resningsärende 8343-8344-1999 med beslut 30 maj 2001 (nedan 2001 års beslut). I mål i Attunda tingsrätt (T 3798-07) Härm och Allgén mot staten rörande skadestånd hördes Koorti (bilaga 3.1 utskrift av förhöret med Koorti) och jag hänvisar också till Attunda tingsrätts redogörelser för hennes utsaga (bilaga 2.2 sid 90 och 91).

Rikspolisstyrelsen meddelade Koorti att inget av avtrycken var Härms eller Allgéns men man ville av skäl, som framstår som oacceptabla, inte intyga detta skriftligen (bilaga 3.1 sid 2 nederst och sid 3 överst). Enligt en tjänsteanteckning av Karin Palmgren Goohde hos JK (bilaga 4.3) har också JK fått besked om att det inte var Härms och Allgéns fingeravtryck som fanns på plastsäckarna.

Att det inte var Härms och Allgéns fingeravtryck som fanns på säckarna talar för att de är oskyldiga. Detta är ett nytt bevis. Skulle KamR känt till att fingeravtryck på plastsäckarna, som sannolikt var avsatta av gärningsmannen, inte var Härms och Allgéns, hade KamR inte ansett att det var styrkt utom allt rimligt tvivel att de styckat da Costas kropp och lagt kroppsdelarna i säckarna.

Det var Härm och Allgén som genom sitt ombud begärde fingeravtrycksanalysen. Om betydelsen av detta återkommer jag under punkten 9.

2.1.2 DNA från hårstrån

På en frottéhandduk, som hittades den 18 juli 1984 bredvid plastsäckarna, fanns 10 st hårstrån. En rättsgenetisk undersökning har utförts av docent Marie Allen på Institutet för Genetik och Patologi vid Uppsala universitet (bilaga 5.1).

DNA från da Costa finns inte bevarat. Mitokondrie-DNA (mt DNA) från hårstråna har dock jämförts med DNA från da Costas mor Madeleine Bäckström (DF 818) samt på Allgéns och Härms begäran med hårstrån från Härm (DF 822) och från Allgén (DF 824). Dessutom har jämförelse gjorts med DNA från några andra personer, som varit misstänkta.

DNA från ett hårstrå på handduken (DF 802) överensstämmer med da Costas mtDNA-profil. Handduken kan således knytas till da Costa.

Härms och Allgéns mtDNA överensstämmer inte med mtDNA från något av hårstråna. Det kan *uteslutas* att något av hårstråna på handduken är deras.

Gärningsmannen har sannolikt använt handduken för att göra ren sig själv eller ett eventuellt fordon och lämnat hårstrå på handduken. Det faktum att inget av hårstråna kommer från Härm eller Allgén talar för att de är oskyldiga. Utlåtandet av Allen om denna negativa träff vid

DNA-matchningen är ny bevisning. Hade KamR känt till att Härms och Allgéns hårstrån inte fanns på handduken, som däremot kan knytas till da Costa, hade KamR inte ansett att det var styrkt att de styckat da Costas kropp.

Det var Härms och Allgén som begärde DNA-analysen. Om betydelsen av detta återkommer jag under punkten 9.

2.1.3 Vittnesmål visar att da Costa levde efter pingsten 1984

Efter KamR:s dom har det framkommit att fyra vittnen hördes av polisen kort tid efter likfynden och de uppger samtliga att da Costa levde efter pingsten. Deras utsagor är tillförlitliga ur utsagepsykologisk synvinkel och jag hänvisar till utlåtande av fil dr, leg psykolog Lena Hellblom Sjögren (bilaga 5.17). Vittnena hördes varken i målet i Stockholms tingsrätt eller i KamR. Hade KamR känt till dessa utsagor hade KamR inte kunnat anse att det var styrkt att Härms och Allgén genomfört styckningen under pingsten 1984 eller i anslutning till denna.

Detta utvecklas nedan i punkt 4.1.

2.1.4 Jovan Rajs agerande

Jovan Rajs har inte agerat objektivt i sin ställning som sakkunnig i rättsmedicin. Han har dels varit jävig p.g.a. sin relation till Härms, dels på ett tidigt stadium i utredningen tagit ställning i skuldfrågan och aktivt arbetat för att Härms och Allgén skall fällas. Detta framkommer bland annat i brev från Rajs till poliser, som ansvarade för förundersökningen. Detta är ny bevisning.

Hade KamR känt till Rajs agerande hade man inte lagt vikt vid Rajs utlåtande. Socialstyrelsens rättsliga råds, nedan Rättsliga rådet, (bilaga 5.2) och professor Jørn Simonsens slutsatser (bilaga 5.3) att obduktionsfynden inte utvisar att styckningen utförts av medicinskt kunnig person hade då fått den tyngd de borde ha haft.

Jag utvecklar detta i punkt 4.5.

2.1.5 Bevisning till stöd för att Marie Rådén inte såg Härms tillsammans med da Costa

Rådéns utsagor är inte tillförlitliga och jag hänvisar till Hellblom Sjögrens utlåtande (bilaga 5.17), vilket är ny bevisning.

Hade KamR känt till de oriktiga och motsägelsefulla uppgifterna i Rådéns utsagor i det första polisförhøret hade KamR inte funnit det styrkt att Rådén sett Härms tillsammans med da Costa.

Härms och hans dåvarande fästmö Margaretha Eriksson reste under våren 1984 ofta med den tunnelbanelinje, där Rådén påstår att hon sett Härms tillsammans med da Costa. Eriksson och da Costa var lika varandra. Har Rådén sett Härms tillsammans med en kvinna är det sannolikt Eriksson. I KamR fördes ingen bevisning om likheten mellan Eriksson och da Costa.

Jag utvecklar detta i punkt 4.6.

2.2 Ny sakkunnigbevisning och nya omständigheter rörande vittnesuppgifterna i målet

2.2.1 Beträffande makarna Schröders vittnesmål

KamR säger i domen (bilaga 2.1 sid. 51) att makarna Schröders berättelse har en central plats i målet och vidare (bilaga 2.1 sid. 52 f) att det är styrkt att Allgén var kund i Schröders fotobutik den 21 juni 1984. Efter KamR:s dom har makarna Schröders utsagor granskats ur utsagepsykologisk synvinkel av fil.lic och leg. psykolog Birgit Hellbom i artikeln Ögonvittnesidentifieringar, SvJT 1994 (bilaga 5.4, citeras nedan Hellbom), och utlåtande av docent Nils Wiklund (bilaga 5.5, citeras nedan Wiklund).

KamR anser att makarna Schröders utpekanden av Allgén är säkra och bygger detta endast på förhören med makarna Schröder i KamR. KamR har inte tagit del av deras utsagor och utpekanden vid polisförhören. Utpekandena av Allgén, som skedde först 7 december 1987 efter vittneskonfrontationer med Härm och sju figuranter, och med Allgén och sju figuranter, är inte tillförlitliga. Arne Schröder pekade först ut en figurant (en polis) med ”nittioprocentig” säkerhet och Anita Schröder kände igen Härm från butiken. Detta innebär att makarna Schröders utpekanden har misst all tillförlitlighet när de senare pekar ut Allgén och detta är omständigheter som inte varit kända för KamR. Vittnespsykologer uttrycker detta så att de är förbrukade som vittnen.

Inte heller de utpekanden som skedde inför polisen är tillförlitliga. Efter KamR:s dom har professorn i psykologi Pär Anders Granhag genomfört en empirisk studie av konfrontationerna och avgivit ett sakkunnigutlåtande (bilaga 5.6, citeras nedan Granhag). Studien visade att figuranterna var mycket olyckligt valda speciellt om man som vittne tagit del av vad massmedierna förmedlat om de båda misstänkta. Både Härm och Allgén stack ut från de övriga i konfrontationsgruppen. Utpekandena måste enligt Granhag ifrågasättas (bilaga 5.6 sid 2 nederst).

Redan 4 månader efter det att ett vittne sett en för vittnet okänd person, sjunker möjligheten till ett korrekt utpekande drastiskt (se Wiklund bilaga 5.5 sid. 3 och Hellbom bilaga 5.4 sid. 306). Makarna Schröders utpekande sker 42 månader efter den tidpunkt då de påstår sig ha sett Allgén i butiken.

Hellboms och Wiklunds utsagepsykologiska granskning och Granhags studie visar att makarna Schröders utsagor och utpekanden inte är tillförlitliga. Dessa sakkunnigutlåtanden är ny bevisning.

Hade KamR känt till dessa sakkunnigutlåtanden och att makarna Schröder först pekade ut andra än Allgén hade KamR inte funnit att det var styrkt att Allgén var kund i butiken.

Jag utvecklar detta i punkt 4.2.

2.2.2 Beträffande Olssons vittnesmål

KamR bygger sin slutsats att vittnet Olsson sett Härm och Allgén annandag pingst 1984 enbart på förhöret med Olsson inför KamR. Utpekandena av dem skedde dock första gången 24 januari 1988 genom att Olsson såg videoupptagning från konfrontationerna och

utpekandena är inte tillförlitliga.

Granhags studie och utlåtande har samma relevans vad gäller Olssons utpekande som makarna Schröders (figuranterna i konfrontationssammansättningarna är mycket olyckligt valda varför utpekandena måste ifrågasättas) och leder till att Olssons utpekanden redan på den grunden inte kan bedömas som tillförlitliga. Olsson hade på samma sätt som makarna Schröder tagit del av massmediernas massiva bevakning av misstankarna mot läkarna.

Allgén och Härm var obekanta för Olsson. Hon kan inte i januari 1988 peka ut dem som de män hon skulle ha sett 11 juni 1984. Detta framgår av den utsagepsykologiska analys som Hellbom (bilaga 5.4 sid. 306) och Wiklund (bilaga 5.5 sid. 3) gjort vad gäller makarna Schröders utsagor, ty dessa analyser har ju samma relevans vid bedömning av tillförlitligheten av Olssons utpekanden. Redan 4 månader efter det man sett en obekant person minskar möjligheten till ett korrekt utpekande drastiskt.

Olssons utsagor och utpekande är inte tillförlitliga och jag hänvisar till Hellblom Sjögrens utlåtande (bilaga 5.17).

Granhags, Wiklunds och Hellblom Sjögrens sakkunnigutlåtanden och Hellboms artikel är ny bevisning.

Jag utvecklar detta i punkt 4.3.

2.2.3 Beträffande obduktionsutlåtandet m.m.

KamR tog del av Jovan Rajs obduktionsutlåtande. KamR fann det därigenom klarlagt att gärningsmannen/-männen hade kunskaper i åtminstone anatomi och allmänna kunskaper i kirurgi eller ortopedi. Detta trots att KamR tog del av Rättsliga rådets utlåtande (bilaga 5.2) tillsammans med professor Jørn Simonsens utlåtande (bilaga 5.3), vilka båda utlåtanden utan reservation motsade Rajs uppfattning.

I ett utlåtande av professor och specialist i rättsmedicin Anders Eriksson m.fl konstateras att inte något moment i styckningen krävt "allmänna medicinska kunskaper i kirurgi, ortopedi, anatomi och obduktionsteknik" (bilaga 5.7). De som undertecknat utlåtandet representerar sakkunskapen i rättsmedicin i Sverige. Ett flertal framstående rättsmedicinare i Norden har instämt i de bedömningar som Anders Eriksson m.fl. gör (bilaga 5.8). Detta är ny sakkunnigbevisning. Hade KamR haft tillgång till dessa uppgifter hade man kommit fram till att obduktionsfynden inte utvisade att styckningen hade utförts av medicinskt kunnig person.

Jag utvecklar saken nedan i 4.5.

2.2.4 Beträffande Christina Anderssons utsagor om dottern Karins berättelse

Karin är Allgéns dotter. Hon har enligt KamR vid 17 månaders ålder varit utsatt för och/eller bevittnat mycket skrämmande upplevelser av sexuell eller aggressiv karaktär men KamR anser det inte med tillräcklig grad av säkerhet visat vilka upplevelsorna är. Fil dr Astrid Holgerson och fil lic och leg. psykolog Birgit Hellbom sade i ett sakkunnigutlåtande till KamR att huvudhypotesen att Karins säregna uppgifter skulle avspegla verkligt upplevda händelser måste förkastas. Jag bilägger sammanfattningen av detta utlåtande (bilaga 5.10). Wiklund har (bilaga 5.5) helt anslutit sig till Holgersons och Hellboms uppfattning. Wiklunds

utlåtande utgör ny bevisning.

Till dessa utsagepsykologiska analyser skall läggas docent och specialisten i allmän psykiatri och rättspsykiatri Tomas Erikssons utlåtande (bilaga 5.9). Eriksson hördes som sakkunnig i Attunda tingsrätt (bilaga 3.4).

Eriksson säger att ett barn inte kan påminna sig något som inträffat när barnet var 17 månader gammalt och sedan berätta det när barnet är tre år och sju månader (Erikssons åldersangivande i utlåtandet är fel – Karin var två år och sju månader när hon första gången sägs ha berättat om det som kallas ”barnets berättelse”). Erikssons utlåtande utgör ny sakkunnigbevisning.

Det är högst sannolikt, trots skrivningen i domen, att Karins berättelse genom mamman påverkade KamR. Hade KamR tagit del av Wiklunds och Erikssons utlåtanden hade KamR helt bortsett från mammans utsagor om Karins berättelse.

Jag utvecklar detta i punkt 4.7.

2.2.5 Beträffande Marianne Seppäläs utsagor

Kriminalinspektör Bertil Salins utredning (bilaga 4.5) visar att Seppäläs utsagor i förhöret i KamR är osanna och att dagboken är ett falsarium. Detta är ny bevisning.

Seppäläs utsagor är också ur utsagepsykologisk synvinkel otillförlitliga och jag hänvisar till Hellblom Sjögrens utlåtande (bilaga 5.17). Detta utlåtande är ny bevisning.

KamR säger att Seppäläs vittnesmål är hörsägenbevisning och att det inte anses visat att det är Allgén och Härm som da Costa berättat om för Seppälä. KamR bortser därför från Seppäläs utsagor. KamR säger dock samtidigt att Seppäläs uppgifter med betydande styrka talar mot Allgén och Härm och det är uppenbart att hennes utsagor har påverkat KamR (bilaga 2.1. sid 50). Hade KamR känt till Hellblom Sjögrens utlåtande och Salins utredning hade KamR helt bortsett från Seppäläs utsagor.

Jag utvecklar detta i punkt 4.4

2.3 Övriga fel i kammarrättens domskäl

KamR:s domskäl bygger på bevisning som saknar robusthet. Det finns inga direkta bevis utan endast indicier. De indicier som KamR lägger till grund för domen utesluter inte alternativa och mer sannolika gärningsmän och att den eller dessa begått brottet vid andra tidpunkter och/eller på andra platser.

Även om bevisningen är riktigt bedömd av KamR är den inte stark nog för att Socialstyrelsens talan skall bifallas, varken med normala beviskrav eller de beviskrav som uppställs i brottmål.

KamR gör endast *trovärdighetsbedömningar* av vittnena och inte, vilket är nödvändigt, en *tillförlitlighetsbedömning* av vittnenas utsagor.

KamR grundar inte sina domskäl på en hållbar eller preciserad gärningsbeskrivning, vilket jag utvecklar nedan i avsnitt 6.

Socialstyrelsens talan i KamR bygger på tidigare utförd förundersökning, åtalen i Stockholms tingsrätt och tingsrättens dom. Attunda tingsrätt har funnit att det föreligger fel eller försummelser i flera fall i de processer som staten fört mot Allgén och Härm samt att det inte är uteslutet att en i alla avseenden korrekt hantering av ärendet skulle ha lett till en annan utgång (bilaga 2.2 sid. 144 nederst).

2.4 Grunderna för Allgéns respektive Härms resningsansökningar

2.4.1 Resningsansökan skall prövas individuellt

Härm och Allgén blev fråntagna sina legitimationer genom dom i ett mål där de båda var parter. KamR grundar sin dom på en sammanvägning av indicier. KamR:s slutsats är att de styckat kroppen tillsammans. Resningsansökan skall trots detta givetvis prövas individuellt för var och en av Allgén och Härm. Nedan redovisas sammanfattningsvis grunderna för var och en av Härm och Allgén.

2.4.2 Domen mot Härm

KamR grundar domen mot Härm på följande.

- a) Han hade kontakt med Allgén till pingsten 1984 och hade ljugit om att han inte efter 1982 träffat Allgén. Detta grundar KamR enbart på vittnet Olssons utsaga i förhöret i KamR.
- b) Obduktionsfynden visar att gärningsmannen/-männen besitter särskilda medicinska kunskaper. Härm hade sådana kunskaper. Bevisningen är i denna del Rajs utlåtande. Allgén hade inte dessa kunskaper och Härm måste enligt KamR, genom att deras bekanskap fram till pingsten 1984 är styrkt, vara den som tillsammans med Allgén genomförde styckningen.
- c) Härm var bekant med da Costa. Bevisningen är i denna del enbart Rådéns utsaga i förhöret i KamR.
- d) Da Costa berättade om två läkare, ett barn och ett dödsrum m.m. Bevisningen är i denna del Seppäläs utsaga stödd av hennes dagbok. Visserligen säger KamR att utsagan inte visar att det var Härm och Allgén, som da Costa berättar om men också att Seppäläs utsaga med betydande styrka talar mot Härm och Allgén.

Domen mot Härm är felaktig

- a) Härm och Allgén hade inte träffats efter november 1982. Vittnet Olssons utsaga är inte tillförlitlig.
- b) Obduktionsfynden ger intet stöd för Rajs slutledningar enligt Rättsliga rådets, professor Simonsens, professor Püschel och professor Anders Erikssons m.fl utlåtanden.
- c) Härm bestrider att han har träffat da Costa. Rådéns utsaga är inte tillförlitlig.
- d) Vittnet Seppäläs utsaga är ej sanningsenlig, dagboken ett falsarium och utsagan är ej tillförlitlig på utsagepsykologisk grund.

Till detta kommer följande nya omständigheter, som med styrka talar för en annan gärningsman

:

- a) Att det kan uteslutas att fingeravtryck på plastsäckarna är Härms.
- b) Att inget av hårstråna på handduken är Härms.

2.4.3 Domen mot Allgén

KamR grundar domen mot Allgén på följande.

- a) Han hade kontakt med Härm till pingsten 1984 och hade således ljugit om att han inte efter 1982 träffat Härm. Detta grundar KamR enbart på vittnet Olssons utsaga i förhör i KamR.
- b) Allgén var kunden i makarna Schröders fotobutik den 21 juni 1984. Filmen innehöll bilder på da Costas styckade kropp. Bevisning är enbart utsagor av makarna Schröder och Ruben i förhör i KamR .
- c) Da Costa berättade om två läkare, ett barn och ett dödsrum m.m. Bevisningen är Seppäläs utsaga stödd av hennes dagbok. Visserligen säger KamR att utsagan inte visar att det var Härm och Allgén, som da Costa berättar om men också att Seppäläs utsaga med betydande styrka talar mot dem.

Domen mot Allgén är felaktig.

- a) Härm och Allgén hade inte träffats efter 1982. Vittnet Olssons utsaga är inte tillförlitlig.
- b) Makarna Schröders och Rubens utsagor är inte tillförlitliga.
- c) Vittnet Seppäläs utsaga är ej sanningsenlig, dagboken ett falsarium och utsagan är ej tillförlitlig på utsagepsykologisk grund.

Till detta kommer följande nya omständigheter som med styrka talar för en annan gärningsman:

- a) Att det kan uteslutas att fingeravtryck på plastsäckarna är Allgéns.
- b) Att inget av hårstråna på handduken är Allgéns.

3. Bakgrund

I juli/augusti 1984 påträffades delarna av da Costas kropp i plastsäckar i Solna. Härm och Allgén åtalades för att under pingsten 1984 ha mördat da Costa och i gärningsbeskrivningen ingick att de styckat hennes kropp. Stockholms tingsrätt ogillade åtalen 8 juli 1988 (bilaga 2.3) men uttalade att det var ställt utom allt rimligt tvivel att de två styckat da Costas kropp, men det brottet var preskriberat och omfattades inte av åtalet. Härm och Allgén överklagade men HovR och HD avvisade överklagandet på grunden att domskäl inte kan överklagas.

Socialstyrelsen begärde hos Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) att Härms och Allgéns läkarlegitimationer skulle återkallas. HSAN biföll Socialstyrelsens yrkanden 23 maj 1989. Två ledamöter, f.d. hovrättslagmannen Lars-Erik Tillinger och förbundsjuristen Jan Sahlin (HSAN:s enda jurister), var skiljaktiga och ansåg att det inte fanns grund för att återkalla legitimationerna.

Härm och Allgén överklagade HSAN:s beslut och KamR undanröjde den 6 oktober 1989 HSAN:s beslut.

Socialstyrelsen överklagade och RegR undanröjde KamR:s dom och återförvisade målet till KamR. RegR uttalade att det för återkallelse av legitimationerna inte skulle ställas lägre krav på bevisningen än vad som skulle ha gjorts i brottmål.

KamR lämnade 31 maj 1991 Härms och Allgéns överklagande utan bifall. Härm och Allgén överklagade men fick inte prövningstillstånd.

Härm och Allgén ansökte om resning mot tingsrättens dom och hovrättens avvisningsbeslut men HD beviljade inte resning.

Härm och Allgén sökte resning vid två tillfällen mot KamR:s dom men RegR avslog dessa genom 2001 års beslut och beslut 1 juli 2004 i mål 5189-5190-03 (nedan 2004 års beslut).

Härm och Allgén stämde staten med yrkande om skadestånd grundat på att fel och försummelser begåtts av myndigheter när de fråntogs sina legitimationer. Attunda tingsrätt ogillade deras talan 18 februari 2010 (bilaga 2.2). Denna dom har överklagats.

4. Utveckling av nu kända förhållanden, som utgör synnerliga skäl att pröva saken på nytt

4.1 da Costa levde efter pingsten 1984

Om da Costa levde efter pingsten 1984 är KamR:s dom redan på den grunden felaktig.

Det finns ingen bevisning, som säger att da Costa dog under pingsten. Något tillförlitligt uttalande om tidpunkten för da Costas död är, utifrån obduktionsfynden, inte möjligt enligt Rättsliga rådet (bilaga 5.2 sid. 4) och Anders Eriksson m.fl. (bilaga 5.7 sid.1).

4.1.1 Lindgrens, Möllers, Åbergs och Sabas utsagor.

Fyra vittnen säger att da Costa levde efter pingsten. Detta är ny bevisning, ty den var inte känd för KamR (se punkt 8.2).

Lindgren hördes tre gånger 24 augusti 1984 (bilaga 3.5), 5 september 1984 (bilaga 3.6) och 31 maj 1999 (bilaga 3.7).

Protokollet från 24 augusti 1984 (bilaga 3.5) är en utskrift från bandet, varför man kan läsa exakt vad Lindgren sagt. I förhöret (bilaga 3.5 från sidan 7) säger Lindgren att han talat med da Costa i telefon två gånger en eller ett par dagar efter Lindgrens födelsedag, som var den 10 juni (pingstdagen). Förhørsledaren (F) vill att Lindgren (L) skall precisera sig (bilaga 3.5 sid. 8)

”F: En eller ett par dagar efter den 10 juni.

L: Ja

F: Det är Du säker på?

L: Ja, ja.

F: Är det så alltså?

L: Ja.
F: Det är Du helbergis på..?
L: Det är jag helbergis på.”

Senare i förhöret (bilaga 3.5 sid. 9) frågar polisen om Lindgren är ”hundraprocentigt säker” på att da Costa ringde honom två eller åtminstone en gång efter födelsedagen och Lindgren svarar ”Ja”.

Lindgren kommer ihåg att da Costa under det första telefonsamtalet frågade om hon kunde hyra en stuga av honom. I förhöret 5 september 1984 (bilaga 3.6) säger han att det första telefonsamtalet ägde rum den 12 eller 13 juni mellan 12.00 och 15.00, dvs. tisdag eller onsdag efter pingst. I protokollet står: ”Ragge säger sig vara fullkomligt säker på de lämnade tidpunkterna för egen del men kan inte haka upp det på annat än sin födelsedag.”

Lindgrens utsaga var allt annat än *svävande*.

Bo Möller förhörs 23 augusti 1984 (bilaga 3.8) och på sid. 38 står: ”Fortsättningsvis säger Möller så har Ragnar Lindgren sagt att da Costa ringt till honom efter pingsthelgen. Hon har då bland annat sagt att hon vill hyra en stuga av Lindgren...” Möller uppger också (bilaga 3.8 sid. 33 f) att han och Åberg talat med en person, som sett Catrine den 12 juni.

Tor Åberg förhörs 28 augusti 1984 (bilaga 3.9) och även han säger att han och Möller talat med en person som sett da Costa efter pingst (bilaga 3.9 sid.120). Även Åberg säger att Lindgren sagt att han talat med da Costa i telefon (bilaga 3.9 sid. 98).

Uppgifterna från Lindgren, Åberg och Möller överensstämmer också med uppgifter från Selaissie Saba som hördes 22 augusti 1984 (bilaga 3.10). Saba säger att hon en vardag på försommaren i Kungsträdgården träffat da Costa, som var tillsammans med en man, med vilken da Costa bodde i Småland. Saba säger vidare att da Costa då bar på en stor radiobandspelare. Även Åberg berättade (bilaga 3.9 sid.53) om en stor radiobandspelare, som da Costa hade när de var tillsammans i Kungsträdgården, och att da Costa då talade med en kvinna, som med all sannolikhet var Saba. Detta möte var den 8 juni enligt Åbergs uppgifter. Saba berättar att hon därefter träffade da Costa ungefär en vecka senare d.v.s. under veckan efter pingst. Saba kände da Costa och även om hon inte själv hade något minne om när hon mötte da Costa, så kan man jämföra hennes uppgifter med Åbergs och då komma fram till att Saba träffat da Costa efter pingsten.

Ur utsagepsykologisk synvinkel är det av vikt att Lindgren kände da Costa, att de två första förhören med honom ägde rum kort tid efter de av honom påstådda telefonsamtalen och att han hade stöd för uppgifterna vad gäller tiden för telefonsamtalen (en eller ett par dagar efter hans födelsedag). Varken polisen eller Lindgren hade vid de två första förhören klart för sig att gärningsbeskrivningen i åtalet, i Stockhoms tingsrätt och i KamR skulle komma att utgå från att styckningen skedde under pingsten eller i anslutning till denna. Lindgrens uppgifter om telefonsamtalen är med andra ord spontana och han påverkades inte av förhørsledaren.

Lindgrens utsaga stöds av utsagorna av Åberg och Möller, som båda hörs kort tid efter det att Lindgren berättat för dem om telefonsamtalen med da Costa. Även Åberg och Möller kände da Costa och de kände båda Lindgren. Åberg och Möllers utsagor överensstämmer med Sabas utsagor. Dessa vittnen hade ingen anledning att ljuga om tidpunkten.

Till detta kommer Möllers och Åbergs samstämmiga uppgifter om att de hört ytterligare en person säga att hon sett da Costa efter pingsten. Det är visserligen hörsägen men personens uppgifter stämmer överens med de övriga vittnenas uppgifter om att de varit i kontakt med da Costa efter pingsten.

Utsagorna av Lindgren, Möller, Åberg och Saba är ur utsagepsykologisk synvinkel tillförlitliga och jag hänvisar till Hellblom Sjögrens utlåtande (bilaga 5.17). Detta sakkunnigutlåtande är ny bevisning

Att RegR i 2001 års beslut anser att Lindgrens uppgifter är ”relativt svävande” är högst märkligt.

Lindgrens, Möllers, Åbergs och Sabas utsagor är nya omständigheter och hade dessa hörts i KamR, hade domstolen inte kunnat utgå från att da Costa var död annandag pingst. Av detta följer att KamR inte skulle ha funnit att det stod utom allt rimligt tvivel att Härm och Allgén utfört styckningen.

4.1.2 Attunda tingsrätt om Lindgrens m.fl. utsagor

Attunda tingsrätt säger (bilaga 2.2 sid. 115 nederst) att vittnesförhören med Lindgren, Åberg, Möller och Saba uppenbarligen skulle ha redovisats i förundersökningen och i den senare hanteringen. Tingsrätten säger (bilaga 2.2 sid. 142) att det inte är osannolikt att det skulle ha påverkat åtalet, rättegångarna i Stockholms tingsrätt och KamR om dessa vittnen hörts.

4.2 Makarna Schröders och Rubens vittnesmål

4.2.1 Inledning

KamR finner av makarna Schröders utsagor kompletterat med Rolf Rubens att det är styrkt att Allgén lämnat in film för framkallning och hämtat ut bilder föreställande da Costas styckade kropp.

Enligt KamR har makarna Schröders berättelse en *central plats i målet*. Det måste innebära att om KamR funnit att makarnas Schröders utsagor inte var tillförlitliga skulle KamR inte ha ansett att det var styrkt att Härm och Allgén styckat da Costas kropp. Om makarna Schröders utsagor nu befinnes vara inte tillförlitliga är redan detta grund för resning.

Den utsagepsykologiska analysen av Hellbom (bilaga 5.4) och Wiklund (bilaga 5.5) visar att makarna Schröders utsagor och utpekanden inte är tillförlitliga.

KamR säger att makarna Schröder i KamR lämnat uppgifter som i sina huvuddrag stämmer väl överens med vad de tidigare uppgivit, men detta är definitivt inte riktigt. I KamR pekar makarna Schröder med säkerhet ut Allgén som kunden. Arne Schröder talar i det första polisförhöret 2 november 1987 (bilaga 3.11 sid. 2 och 3) om två personer medan Anita Schröder endast talar om en person. Arne Schröder pekar vid första konfrontationen 4 november 1987 (Härm och sju figuranter) ut en figurant (polisman) med ”90-procentig” säkerhet som kunden (bilaga 3.12) för att sedan åter peka ut denne figurant med ”80-procentig” säkerhet vid en andra konfrontation 19 november 1987 med Härm och sju figuranter (bilaga 3.14 sid. 13 ff). Vid en tredje konfrontation (Allgén och sju figuranter)

pekar han med osäkerhet ut Allgén (bilaga 3.16). Arne Schröder säger att han höll på femman förut och det är ett mycket otillförlitligt utpekande om det över huvudtaget är ett utpekande. Anita Schröder säger först vid konfrontationer 4 och 19 november 1987 att Härm ”verkar bekant från butiken” (bilaga 3.13 och 3.15 sid. 22 ff) och därefter känner hon sig fram vid konfrontation 7 december 1987 och efter lång tids funderande fastnar hon för Allgén som kunden (bilaga 3.17 och bilaga 3.30 ljudupptagning från konfrontationsförhöret).

4.2.2 Makarna Schröders berättelse

Det är högst osannolikt att en person, som styckat en kropp och då sannolikt också mördat den styckade, skulle lämna in fotografier på likdelarna för framkallning i en fotoaffär, ty det skulle avsevärt öka risken för upptäckt. En brottsling gör i stället allt för att undvika upptäckt. Det osannolika i ett sådant förfarande skall påverka bedömningen av vittnesbevisningen i denna del.

KamR finner det styrkt att de fotografier som Arne Schröder framkallade föreställde da Costas kropp och det grundas endast på Arne Schröders utsaga i förhöret i KamR (bilaga 2.1 sid 51). Arne Schröder sade att han såg fotografierna endast en kort stund i juni 1984 och han hördes första gången 2 november 1987 och det är omöjligt att han efter 3 år och 4 månader och sedan i KamR efter sju år kan minnas fotografierna så i detalj.

Makarna Schröder sade att de inte såg något huvud på bilderna. Att da Costas huvud saknades var allmänt känt enligt uppgifter i massmedierna från augusti 1984 (se exempelvis bilaga 6.1 och 6.2). De saknade kroppsdelarna inklusive huvudet fanns med all sannolikhet i ytterligare en plastpåse, som inte hittats. Om den som styckade kroppen hypotetiskt hade fotograferat kroppsdelarna hade huvudet med all sannolikhet funnits med på bilderna. Att makarna Schröder sade att huvudet saknades talar starkt för att deras berättelser bygger på massmediernas redogörelser för fyndet av likdelarna.

I juli/augusti 1984 ger massmedierna en massiv information om fyndet av delar av ett styckat kvinnolik. Fyndet hade gjorts i Solna där också fotoaffären ligger. Makarna Schröder vänder sig dock inte till polisen sommaren 1984 utan först hösten 1987, när Härm och Allgén var misstänkta och det i tidningarna stått att styckningen kunde ha fotograferats (bilaga 6.6 sid 8 och 9 och bilaga 6.7). Om makarna Schröder i juni 1984 sett bilder på ett styckat kvinnolik, som gjort dem upprörda, skulle de ha kontaktat polisen i juli/augusti 1984. Det faktum att de väntade till hösten 1987 talar starkt mot att den upprörande händelsen verkligen inträffat (se Hellbom bilaga 5.4 sid 305). Arne Schröder säger i förhör 2 november 1987 (bilaga 3.11 sid 7 nederst) att han läste om fyndet sommaren 1984 och att han då tänkte på att det fanns ett samband. Men Arne Schröder gick inte till polisen i juli/augusti 1984 och det talar starkt för att ingen kund strax före fyndet av likdelarna hade lämnat in film med ”hemska bilder”.

Enligt makarna Schröders utsagor sade kunden att han var ”obducent”. När Härm anhölls i december 1984 redogjorde massmedierna för att en ”obducent” var misstänkt för att ha mördat da Costa. Tidningarna använde även ordet ”rättsläkare” (bilaga 6.3 – 6.5). Hade en man som sade sig vara obducent lämnat in bilder på ett styckat kvinnolik så hade makarna Schröder i vart fall i december 1984 när en ”obducent” var misstänkt gått till polisen med sina uppgifter men det gjorde de inte, vilket talar starkt för att ingen ”obducent” lämnat in film för framkallning.

Det var inte polisen som tog kontakt med Arne Schröder utan det var han som på eget initiativ

kontaktade polisen i november 1987. Det initiativet hade han således med all sannolikhet tagit redan sommaren 1984 eller i vart fall i december 1984 om det som makarna Schröder berättar om verkligen hänt.

Att makarna Schröder säger att kunden sade att han var "obducent" talar också starkt för att de fått sin historia från massmedierna, där ju Härm alltså kallades för "obducenten". Det är osannolikt att en rättsläkare omnämner sig själv som "obducent". Obduktion är endast en del av rättsläkarens verksamhet.

Om den upprörande händelsen verkligen hade inträffat skulle de övriga, som arbetade i fotoaffären vid detta tillfälle, komma ihåg det. Makarna Schröder påstod också att de övriga som arbetade i affären var mycket upprörda (se bilaga 3.11 sid.1, sid. 4 nederst och sid. 5 överst). Hade så varit fallet hade en eller flera anställda med all sannolikhet hört av sig till polisen för att bekräfta makarna Schröders berättelse. Makarna Schröder hade i så fall säkerligen uppmanat dem att gå till polisen. Ingen av de anställda hörde dock av sig, vilket måste bero på att ingen kom ihåg den upprörande händelsen beroende på att den aldrig inträffat.

Anita Schröders syster Majvor Svensson arbetade i butiken och hördes av polisen. Hon kom inte ihåg en sådan händelse. Hon berättade för polisen 19 november 1987 att hon nästan blivit ovän med sin syster och sväger, när hon inte kunde bekräfta deras historia (bilaga 3.21). Hade händelsen inträffat hade Svensson hört talas om den.

Strax före makarna Schröder kommer med sin berättelse till polisen skriver tidningarna dels att polisen misstänkte att styckningen fotograferats (se exempelvis bilaga 6.6 sid 8 och 9) och att barnet berättat "hur pappa och obducenten skilde huvudet från kroppen och kastade det i en hink" (se exempelvis bilaga 6.6 sid 7). Detta är orsaken till att makarna Schröder först i november 1987 kontaktar polisen och detta ger dem innehållet i deras berättelse. Det är sannolikt fråga om att de som hjälpsamma vittnen suggererats till sina utsagor.

KamR finner Rubens utsaga i allt väsentligt överensstämmande med makarna Schröders. Tidningarna redogjorde massivt för makarna Schröders berättelse i förhören i Stockholms tingsrätt strax innan Ruben kontaktade polisen 8 juni 1988. Från den 2 juni 1988 (se bilagorna 6.10 och 6.11) berättade tidningarna med stora rubriker om fotohandlarparet och allt talar för att det är detta som orsakar att Ruben då tar kontakt med polisen.

4.2.3 Utpekandet

Makarna Schröders utpekande av Allgén vid konfrontationer saknar tillförlitlighet. Ruben har inte pekats ut Allgén vid konfrontation utan säger sig ha känt igen honom, när han såg honom efter förhöret i Stockholms tingsrätt. Rubens igenkännande av Allgén är inte tillförlitligt.

Allgén var okänd för makarna Schröder och Ruben. Redan 4 månader efter det att ett vittne sett en för vittnet okänd person, sjunker möjligheten till ett korrekt utpekande drastiskt (se Wiklund bilaga 5.5 sid. 3 och Hellbom bilaga 5.4 sid. 306). Makarna Schröders utpekande sker 42 månader efter den tidpunkt då de påstår sig ha sett Allgén i butiken. Rubens igenkännande av Allgén som åtalad i Stockholms tingsrätt sker efter c:a 4 år och det hade gått c:a 7 år när han pekade ut Allgén i KamR.

I TV 2:s Rapport 2 november 1987, d.v.s. den dagen Arne Schröder första gången hördes av

polisen, kunde man se Härms ansikte på grund av att den s.k. pixlingen av misstag försvann en stund (bilaga 6.8). Det finns anledning att antaga att makarna Schröder nog följde massmediernas bevakning av fallet dessa dagar och att de således före konfrontationerna sett Härms ansikte. Anita Schröder känner igen Härm (nr 4) ”från butiken” i båda konfrontationerna 4 och 19 november (bilaga 3.13 och 3.15 sid.22 f). Hennes igenkännande kan ha sin grund i att hon sett Härms ansikte i Rapport. Arne Schröder nämner inte Härm (nr 4) 4 november 1987 (bilaga 3.12) men nämner nr 4 den 19 november 1987 (bilaga 3.14 sid. 13 f). Det beror på att han vet att Anita Schröder 4 november 1987 känt igen Härm och Arne Schröder säger också att han vet att hustrun känt igen Härm (bilaga 3.14 sid. 15 f).

Konfrontationerna genomfördes där Härm respektive Allgén ingick i konfrontationsgrupper tillsammans med sju figuranter, d.v.s. åtta personer numrerade 3 – 10. Figuranterna är mycket olyckligt valda, särskilt med hänsyn till den information om misstankarna mot Härm och Allgén, som makarna Schröder hade när de såg konfrontationsgrupperna. Utpekandena måste redan på den grunden konstateras vara icke tillförlitliga. Även om således konfrontationsförhören hypotetiskt hade hållits en kort tid efter vittnena påstått sig ha sett kunden är dessa utpekanden inte tillförlitliga (se Granhag bilaga 5.6).

Den första konfrontationen äger rum 4 november 1987. Det är en ”levande” konfrontationsparad. Härm ingår i gruppen som nr 4 (bilaga 3.31 bild på konfrontationsgruppen).

Arne Schröder pekar vid denna konfrontation ut nr 5 (polisman) som kunden (bilaga 3.12). Han är ”90 procent säker”. Han nämner också nr 4 (Härm). Vid den andra konfrontationen 19 november 1987, som sker genom att Arne Schröder ser en videofilm från den första konfrontationen, pekar han åter ut nr 5 (bilaga 3.14 sid.11 ff). Han är ”80 procent säker” och den ende han ”mer eller mindre hundra procentigt” haft kontakt med är nr 5. Det som gör att han pekar ut nr 5 är munnen.

Anita Schröder känner i den första konfrontationen (bilaga 3.13) igen nr 8 (polisman) men också nr 4 (Härm). Vid den andra konfrontationen 19 november 1987 säger hon att hon absolut känner igen nr 4 (bilaga 3.15 sid. 21 ff).

Först misstänkte polisen att Härm var kunden eftersom båda makarna Schröder sagt att kunden sagt att han var *obducent*. Sedan ändrade sig polisen och misstänkte att Allgén var kunden. Makarna Schröder deltog därför i en konfrontation där Allgén som nr 5 ingick (bilaga 3.32 bild på konfrontationsgruppen).

Makarnas utpekanden av Allgén är mycket osäkra och de osäkra utpekandena sker dessutom efter lång tid från konfrontationens start (bilaga 3.30 ljudupptagning från konfrontationsförhören med makarna Schröder). Utsagepsykologisk forskning visar att utpekanden, som sker inom 30 sekunder efter det att vittnet ser konfrontationsgruppen, har en högre korrekthetsgrad än de utpekanden som sker efter mer än 30 sekunder (bilaga 5.13). Känner ett vittne igen en person vid en konfrontation så sker igenkännandet med all sannolikhet omedelbart.

Konfrontationen, i vilken Allgén ingick, skedde genom att makarna Schröder 7 december 1987 var för sig såg en filmad parad och jag hänvisar till ljudupptagning från konfrontationsförhören (bilaga 3.30) och till sammanställningar (bilagorna 3.16 och 3.17).

Arne Schröder pekar nu ut nr 5 (Allgén) och hänvisar till att han var lik nr 5 d.v.s. en polisman i den tidigare konstellationen, där Härm ingick. Det är inte något säkert utpekande och skedde efter lång tids funderande.

Även Anita Schröder pekar ut nr 5 (Allgén), men inte med någon säkerhet och efter lång tid. Anita Schröder nämner först efter c:a 15,5 minut nr 9 (en polisman) och det blir ingen reaktion hos förhørsledare. Efter 16,5 minut säger hon att 5:an är bekant. 5:an *påminner mest* om kunden. På detta reagerar förhørsledaren. Detta är en påverkan i strid med regeln att förhørsledaren skall vara passiv (se nedan punkt 4.2.4). Anita Schröder förstår att hon träffat rätt.

Efter konfrontationerna 7 december 1987 upprättar förhørsledaren en promemoria (bilaga 3.18), där det sägs att Anita Schröder efter förhöret sagt att hon var helt säker på att hon pekat ut rätt kund. Vittnets subjektiva säkerhet skall inte påverka bedömningen av utsagens tillförlitlighet (Hellbom bilaga 5.4 sid. 304). Båda makarna Schröder blir sedan under förhören i Stockholms tingsrätt och KamR säkra i sina utpekanden av Allgén, vilken säkerhet inte skall påverka bedömningen av tillförlitligheten av deras utsagor.

Arne Schröder, som vid de två första konfrontationerna med stor säkerhet pekade ut en figurant som kunden, är förbrukad som vittne att peka ut Allgén (bilaga 5.14). Även om konfrontationerna hypotetiskt skulle ha skett strax efter 21 juni 1984 (inom 4 månader) blir Arne Schröders utpekande redan på grund av detta inte tillförlitligt.

Anita Schröder är inte vid konfrontationen säker i sitt utpekande av Allgén, vilket felaktigt sägs i promemorian bilaga 3.18, och det sker efter lång tids funderande. Hon känner också först igen Härm från butiken vid de två tidigare konfrontationerna och är redan därför förbrukad som vittne när hon sedan pekar ut Allgén. Hon har endast talat om att det var en kund, som lämnade in filmen.

Makarna Schröder diskuterade konfrontationerna med varandra och om Arne Schröder berättat för sin hustru att han pekat ut nr 5 så kan det ha påverkat henne att peka ut Allgén som ju var nr 5 i den tredje konfrontationen.

Ruben har alltså aldrig i konfrontation pekat ut Allgén. Han säger sig känna igen Allgén vid förhandlingen i Stockholms tingsrätt. Ruben säger vid första polisförhöret 8 juni 1988 (bilaga 3.19) ingenting om att han såg någon kund utan endast att makarna Schröder och butikspersonal var upprörda och i andra förhöret 10 juni 1988 (bilaga 3.20) att han vill minnas att det fanns "en väntande man i butiken" men att han inte hade några "minnesbilder av hans utseende". Han var också osäker om iakttagelsen verkligen härrörde från detta tillfälle i affären. Rubens i polisförhören oerhört vaga utsaga blir sedan genom förhören fram till förhöret i KamR säkra iakttagelser där han också kan peka ut Allgén som kunden. Rubens utsaga är ur utsagepsykologisk synvinkel inte tillförlitlig.

Har makarna Schröder och Ruben väl bestämt sig för att det är Allgén som är kunden så pekar de naturligtvis ut honom i rättssalen både i Stockholms tingsrätt och KamR. De vet vem de skall peka ut. Deras egen utsaga att de är säkra kan som ovan framhållas lämnas helt utan avseende (se Hellbom bilaga 5.4 sid. 304).

Utpekandet av Härm innebar att makarna Schröder var förbrukade som vittnen vid utpekandet av Allgén. Hade KamR haft kännedom om detta hade domstolen inte kommit till slutsatsen att

Allgén lämnat in en filmrulle i Schröders butik 21 juni 1984.

Dessa vittnen kan medvetet tala osanning men, vilket är det sannolika, de kan ha suggererats till att tro att Allgén besökt butiken. De är så kallade hjälpsamma vittnen. Sannolikt har något liknande inträffat som de nu blandar ihop med det som de berättar. Det förekom att fotobutiken fick "hemska bilder" för framkallning (se exempelvis bilaga 3.11 sid. 5).

Både Hellboms artikel och Wiklunds och Granhags utlåtanden är ny sakkunnigbevisning även om den kritik mot KamR:s bevisvärdering av makarna Schröders och Rubens utsagor, som görs i dessa analyser, till viss del finns i tidigare resningsansökan (se nedan punkt 8.2).

4.2.4 Konfrontationsförhören i jämförelse med RPS anvisningar.

Konfrontationsförhören med makarna Schröder genomfördes inte på det sätt som RPS numera anvisar (RPS Rapport 1990:3) och redan därigenom är risken stor att utpekandena inte blir korrekta. Förhören genomfördes felaktigt bland annat enligt följande.

- 1) något signalementsförhör hölls inte med Anita Schröder och signalementsförhöret med Arne Schröder var bristfälligt,
- 2) konfrontationerna leddes av förhørsledare, som visste vilka som var misstänkta, och de var aktiva vid de samtal, som förekom under konfrontationerna.
- 3) figuranterna var mycket felaktigt valda,
- 4) makarna Schröder konfronterades två gånger vad gäller gruppen där Härm ingick,
- 5) makarna Schröder kunde konferera och de konfererade också med varandra mellan konfrontationerna,
- 6) makarna Schröder fick inte upplysningen om att de kunde avstå från att utpeka någon.

4.2.5 Attunda tingsrätt om makarna Schröders utsagor.

Attunda tingsrätt framhåller (bilaga 2.2 sid. 126 f) att vittneskonfrontationerna med makarna Schröder hade kunnat genomföras på ett annat sätt och att det sätt på vilket de genomfördes medförde att uppgifterna borde ha bedömts med viss försiktighet, vilket framhållits av bland andra Wiklund.

Det skall då anmärkas att Attunda tingsrätt inte hade tagit del av Granhags utlåtande, vilket är ytterligare en grund för att konstatera att utpekandena inte var tillförlitliga.

Attunda tingsrätt säger vidare (bilaga 2.2 sid. 139) att det var fel eller försummelse att Allgéns försvarare inte upplystes om att makarna Schröder först pekade ut Härm, vilket innebar att varken Stockholms tingsrätt eller KamR fick kännedom om detta.

4.3. Vittnet Ingeborg Olsson

4.3.1 Inledning

Genom Olssons vittnesmål finner KamR att Allgéns och Härms bekantskap vidmakthållits så sent som pingsten 1984 och att Härm och Allgén befunnit sig i närheten av rättsläkarstationen annandag pingst 1984.

KamR inleder redogörelsen för förhöret med Olsson med att hon lugnt och sakligt redogjort för sina iakttagelser och att hon säkert kunnat identifiera Härm och Allgén. Om Olsson bestämt sig för ett visst skeende och tidigare flera gånger pekat ut Härm och Allgén kan hon naturligtvis lugnt och sakligt redogöra för sina iakttagelser och peka ut Härm och Allgén under förhöret i KamR. Av detta framgår att KamR inte gjort någon analys av Olssons utsagors tillförlitlighet utan endast bedömt hennes personliga trovärdighet. En utsagepsykologisk analys visar att hennes utsagor inte är tillförlitliga och jag hänvisar till utlåtande av Hellblom Sjögren (bilaga 5.17).

Olsson hade tidigare förhörts av polisen och i Stockholms tingsrätt. Protokoll från polisförhören bilägges (telefonförhör 21 januari 1988 bilaga 3.22, polisförhör 24 januari 1988 bilaga 3.23, protokoll från videokonfrontationer 24 januari 1988 bilaga 3.24 och protokoll från förhör 28 januari 1988 bilaga 3.25).

Om utpekandet vid konfrontationen ur utsagepsykologisk synvinkel inte är tillförlitligt faller även utpekandet i Stockholms tingsrätt och KamR bort, ty då pekar hon ju ut dem hon pekat ut vid konfrontationen. Hon vet med andra ord i Stockholms tingsrätt och i KamR vilka hon skall peka ut.

4.3.2 Berättelsen, tiden och platsen

Olsson säger att hon annandag pingst 11 juni 1984 mellan 9.30 och 10.30 sett två män med en barnvagn gå in i *anatomiinstitutionen*.

Anledningen till att hon kom ihåg detta var att hon var upprörd över att barnet inte fick hälsa på hennes hund och att det lilla barnet togs in i byggnaden när det var vackert väder. Det är dock svårt att tro att upprördheten över detta skulle vara så stor att hon på grund av detta skulle lägga mötet med två okända män på minnet och så i detalj kunna redogöra för mötet 3,5 år senare.

Olsson säger att vädret var varmt och vackert (bilaga 3.25). Detta motsägs av rapport från SMHI (Bilaga 7.1) och PM av kriminalinspektör Ehrenbrand (bilaga 7.2). Det var kyligt för årstiden (plus 9 grader) och det var regn i luften. I andra polisförhöret 24 januari 1988 (bilaga 3.23) var Olsson inte säker på om det var pingsten 1984 eller 1985 som hon sett männen. Hon såg männen gå in i *anatomiinstitutionen* som ligger c:a 100 meter från rättsläkarstationen. Varken Härm eller Allgén hade nyckel till denna institution som var låst. Det fanns heller ingen rimlig anledning för en gärningsman att gå in på denna institution om han var på väg till rättsläkarstationen för att stycka da Costas kropp. Detta är ytterligare omständigheter som talar för att Olssons utsaga är otillförlitlig.

De felaktiga utsagorna kan bero på att Olsson medvetet talar osanning eller, vilket är det sannolika, att hon suggererats att tro att detta hänt och att hon som s.k. hjälpsamt vittne vill att

brottet skall klaras upp.

4.3.3 Utpekandet

Olsson hade följt massmediernas redogörelser för de två misstänkta läkarna, om "barnets berättelse" och om rättsläkarstationen, och det var orsaken att hon kontaktade polisen.

Härms ansikte hade visats utan pixling i TV 2:s rapport (bilaga 6.8) och konfrontationsuppställningen där Allgén ingick hade funnits i både Aftonbladet och Expressen 15 januari 1988 d.v.s. strax före det att Olsson såg konfrontationsvideofilmerna (bilaga 3.32). Allgéns ansikte är retuscherat men nummerlappen 5 syns tydligt. Genom retuscheringen pekas Allgén tydligt ut som den misstänkte. Redan på den grunden måste Olssons utpekanden av Allgén och Härm avvisas som otillförlitliga.

Konfrontationsförhören sker 24 januari 1988 genom att Olsson ser två videofilmer som spelats in vid konfrontationsförhören med makarna Schröder (bilaga 3.24).

Granhags studie och utlåtande gäller valet av figuranter och har samma relevans när det gäller att bedöma tillförlitligheten av Olssons utpekanden. Valet av figuranter samt det faktum att Olsson kände till vad Härm och Allgén var misstänkta för, gör att hennes utpekanden redan på denna grund måste avvisas som inte tillförlitliga.

Olsson kände inte Härm eller Allgén. Olsson ser videofilmerna c:a 3 år och 9 månader efter det påstådda mötet. Redan efter 4 månader efter det att man sett en person, som man inte känner, sjunker antalet korrekta utpekanden drastiskt (Wiklund bilaga 5.5 sid.3 och Hellbom bilaga 5.4 sid.306). Även på den grunden måste hennes utpekanden avvisas som inte tillförlitliga.

Från konfrontationen finns endast en redogörelse av förhørsledaren Wingqvist (bilaga 3.24). Protokollet ger ingen möjlighet att göra en bedömning av med vilken säkerhet Olsson gjort sina utpekanden och hur lång tid det tog. Protokollet anger bara när konfrontationsförhöret inleds och inte när det avslutas så det framgår inte hur lång tid det tog. Wingqvist redogörelser talar dock för att hennes utpekanden var osäkra. När hon ser videofilmen där Härm är nr 4 säger hon att "hon fastnar för" nummer 4 (Härm) och att han "påminner" om den man som gick närmast henne. När hon ser videofilmen, där Allgén är nummer 5, "fastnar" hon också för nummer 5 och "han förefaller bekant". I båda fallen säger hon dock att hon inte är säker.

Konfrontationen har inte föregåtts av ett signalementsförhör, i vilket Olsson beskriver de två personernas utseende.

Till detta kommer den viktiga omständigheten att Olsson pekar ut Allgén och Härm efter det att de framträtt i Stockholms tingsrätt under den första rättegångsdagen. Det var mycket folk som ville in i rättssalen den dagen men många avvisades på grund av platsbrist. De båda misstänkta gick in i rättssalen inför täta åskådarled. Olsson har aldrig tillfrågats om hon var i tingsrätten och såg dem. Redan det gör att det inte kan uteslutas att hon sett dem då, vilket förklarar att hon fyra år efter det påstådda mötet kan peka ut dem.

Wingqvist, som ledde konfrontationsförhöret, visste vilka som var misstänkta. Konfrontationen genomfördes inte heller i övrigt i enlighet med RPS anvisningar (se punkt

4.2.4), som måste iakttagas för att undvika inkorrekta utpekanden.

Olssons utsagor binder således inte Allgén till rättsläkarstationen och styrker inte att Allgén och Härm vidhållit sin bekantskap till pingsten 1984.

Stockholms tingsrätt säger i sin dom (bilaga 2.3 sid. 63 f.) att Olssons utsaga inte kan tillmätas någon betydelse dels med hänsyn till den långa tid som förflutit från det påstådda mötet tills hon kontaktade polisen, dels med hänsyn till att hon inte har något stöd för minnet att hon såg Härm och Allgén annandag pingst 1984. Stockholms tingsrätt hade inte tagit del av den vittnespsykologiska analysen av hennes utsagor, för vilken redogörs ovan, och som ger ytterligare grund för att bortse från hennes utsagor.

KamR gör sin bedömning av Olssons utsagor efter att ha hört henne 1991 d.v.s. efter ytterligare tre år.

Olssons utsagor är inte tillförlitliga och jag hänvisar till Hellblom Sjögrens utlåtande (bilaga 5.17).

Hellboms artikel, Wiklunds, Hellblom Sjögrens och Granhags utlåtanden kom efter KamR:s dom 1991 och utgör ny sakkunnigbevisning.

4.3.4 Attunda tingsrätt om Olssons utsagor

Attunda tingsrätt säger (bilaga 2.2 sid 123) att det fanns omständigheter som medförde att det fanns anledning att bedöma Olssons uppgifter med en viss försiktighet.

4.4 Marianne Seppäläs utsagor

4.4.1 Inledning

KamR anser att Seppälä givit intryck av att vara en rättfram kvinna som försökt att sakligt återge det hon minns men KamR har inte utsatt Seppäläs utsaga för en utsagepsykologisk granskning för att bedöma utsagornas tillförlitlighet. Även om KamR sedan säger att det genom Seppäläs utsagor inte är visat att de två läkare som da Costa berättat om är Härm och Allgén, så säger domstolen att Seppäläs uppgifter med betydande styrka talar mot Allgén och Härm. Det finns därför anledning att göra en granskning av Seppäläs utsaga.

Seppälä kontaktade själv polisen första gången för att hjälpa polisen i jakten på den okända gärningsmannen. Seppälä hördes första gången per telefon den 14 augusti 1984 (bilaga 3.26), d.v.s. strax efter det att likfynden gjorts i juli/augusti 1984. Hon nämnde då inget om att da Costa berättat hemska saker om två läkare, ett barn och ett dödsrum m.m. Då berättade hon enbart om att hon och hennes syster någon gång under de tre första veckorna i juni 1984 mött da Costa i sällskap med "en torsk", som var "finne". Seppälä hörs åter per telefon 27 augusti 1984 (bilaga 3.27) och då meddelar hon att mötet med da Costa och "finnen" var fredagen 8 juni 1984. Hon hade konfererat med sin syster och de kom ihåg att de varit på systembolaget den dagen och att bolaget skulle hålla stängt tre dagar under pingsten. Då nämner hon inget om någon dagbok. Om en sådan hade funnits hade hon naturligtvis kontrollerat tiden för mötet med da Costa i denna. Inte heller då berättar hon något om da Costas hemska berättelser.

Först fyra år senare tar Seppälä kontakt med åklagaren Anders Helin och hörs i sin bostad 12 mars 1988 (bilaga 3.28). Först nu berättar hon om de hemska saker som da Costa påstås ha berättat om. Seppäläs utsaga överensstämmer med vad som vid den tiden stått i tidningarna och är anpassad till den gärning som Härm och Allgén stod åtalade för.

Om da Costa för Seppälä hade berättat om två läkare, en liten dotter och ett dödsrum, där de två läkarna utförde sexuella handlingar med våldsinslag, är det ur utsagepsykologisk synvinkel klart att Seppälä, när da Costas kropp hittats styckad, skulle ha berättat om detta vid det första förhøret.

Vid förhøret 12 mars 1988 omnämner hon att hon har fört dagbok, i vilken hon skrivit om när hon träffat da Costa och vad da Costa berättat. KamR ifrågasätter inte dagbokens autenticitet. Det har inte gjorts någon kriminalteknisk undersökning av dagboken. Seppälä återfick dagboken och den är numera försvunnen.

Jag bilägger promemoria 4 april 2004 upprättad av kriminalkommissarie Bertil Salin till styrkande av att det Seppälä uppger om vad da Costa berättat inte är sant och att dagboken är ett falsarium (bilaga 4.5). Salin skriver (bilaga 4.5 sid 1) att Seppäläs uppgifter i KamR aldrig kontrollerades mot de uppgifter hon lämnat i tidigare förhø. ”Om kontroll av detta ägt rum (t.ex. dygnet 3-4 juni -84) borde Seppälä aldrig kallats att vittna enär det är uppenbart att uppgifterna i hennes dagbok är felaktiga”. Salin skriver vidare (bilaga 4.5 sid 2) ”trots dagens avsaknad av de aktuella dagböckerna är det dock oomtvistligt att Sæppälä muntligen inför kammarrätten uppgivit felaktiga omständigheter” och (bilaga 4.5 sid 3) ”uppgiften från Seppälä, som ej är av ringa betydelse, framstår som rena falsariet”.

Även om KamR säger sig inte direkt dra några slutsatser av Seppäläs utsagor så har de uppenbarligen påverkat domstolen. De omständigheter som Salin framför var inte kända för KamR. I vart fall är Seppäläs utsaga inte tillförlitlig, vilket är grundat på utsagepsykologisk granskning och jag hänvisar till utlåtande av Hellblom Sjögren (bilaga 5.17). Hade KamR känt till detta hade domstolen helt bortsett från Seppäläs uppgifter. Detta är således ny bevisning.

4.4.2 Attunda tingsrätt om Seppäläs utsagor

Attunda tingsrätt säger (bilaga 2.2 sid. 124 f) att det av protokollet, som fördes vid förhøret 12 mars 1988 (bilaga 3.28), framgår att Seppälä även hördes 1984 och det utgjorde fel eller försummelse att inte kontrollera hennes senare lämnade uppgifter med de uppgifter hon lämnade 1984.

Slutsatsen av Attunda tingsrätts skrivning måste vara att hade denna kontroll gjorts hade Seppäläs uppgifter aldrig kunnat påverka utgången i Stockholms tingsrätt och KamR.

4.5 Obduktionsutlåtande m.m.

4.5.1 Jovan Rajs utlåtande

Jovan Rajs var den rättsläkare, som obducerade de delar av da Costas kropp som hittats i juli/augusti 1984.

Rajs var handledare för Härm i hans avhandlingsarbete, vilket gjorde honom jävlig att

obducera da Costa, när Härn var misstänkt, och att delta som sakkunnig i den fortsatta utredningen och rättegångarna.

Av betydelse är om styckningen visar att gärningsmannen/-männen hade ingående kunskaper i åtminstone anatomi och allmänna kunskaper i kirurgi eller ortopedi. Det var Rajs åsikt. Rättsliga rådet och Simonsen sade att man inte kunde dra dessa slutsatser av obduktionsfynden.

Professor och specialist i rättsmedicin Anders Eriksson, universitetslektor, docent och specialist i rättsmedicin Henrik Druid, docent och specialist i rättsmedicin Robert Grundin, universitetslektor, docent och specialist i rättsmedicin, ledamot i Socialstyrelsens vetenskapliga råd Peter Krantz, professor emeritus och specialist i rättsmedicin Peter Löwenhielm och PhD och specialist i rättsmedicin Susan Sprogøe-Jakobsen har upprättat ett utlåtande (bilaga 5.7). De som undertecknat detta utlåtande är framstående företrädare för rättsmedicinen i Sverige. Anders Eriksson hördes också i Attunda tingsrätt (bilaga 3.3). Anders Eriksson underställde flera rättsläkare i Norden de slutsatser som gjorts i utlåtandet, och de som svarade instämde i slutsatserna i utlåtandet (bilaga 5.8 förteckning över dessa rättsmedicinare).

Rajs förklarade vid flera tillfällen innan han skrev obduktionsutlåtandet för polisen att Härn var den skyldige. Han skrev bland annat till kriminalkommissarierna Allan Bäckström 21 oktober 1984 (bilaga 7.3) och Vincent Lange 3 november 1984 (bilaga 7.4) där han redogjorde för sina misstankar att Härn var skyldig till mordet på da Costa. Rajs driver sak mot Härn så långt att han under en resa till Spanien ringer till kriminalinspektör Lars Jonsson och framför misstankar om att Härns dåvarande fästmo deltagit i styckningen (bilaga 7.7). Obduktionsutlåtandet 23 november 1984 (bilaga 5.16) anpassades till att Härn var den skyldige genom att Rajs sade att det krävdes speciell medicinsk kunskap för att utföra styckningen. Rajs agerar även därefter på ett omdömeslöst sätt utanför rättsläkarens uppgift för att få Härn fälld för mordet/styckningen. Han försöker bland annat på ett ovetenskapligt sätt knyta obduktionsfynden till "barnets berättelse" (bilaga 7.5) och till makarna Schröders beskrivning av fotografiernas innehåll (bilaga 7.6). Att Rajs agerande inte var förenligt med rättsmedicinarens uppgift understryks av en artikel i DN debatt 1 juni 2001 av professor Lennart Rammer, Rättsmedicinalverket i Linköping, professor Anders Eriksson, Rättsmedicinalverket i Umeå, docent Robert Grundin, rättsläkare på Rikspolisstyrelsen, docent Peter Krantz, Rättsmedicinalverket i Lund, och docent Göran Sköld, Rättsmedicinalverket i Lund (bilaga 5.11).

Rajs sökte stöd för sina slutsatser i obduktionsutlåtandet av den tyske professorn Klaus Püschel, som var en ledande auktoritet inom detta specifika område av rättsmedicinen. Han delgav Püschel sina slutsatser men Püschel svarade att det inte krävdes medicinsk kunskap för att utföra styckningen: "One should also be careful with the conclusion, that the dismemberment has been carried out by a so called "expert" (i.e. butcher or medical person)" (bilaga 5.12). Rajs fick alltså inte medhåll av den ledande auktoriteten, som han vänt sig till, men han omnämnde inte brevet från Püschel i den fortsatta rättegången i Stockholms tingsrätt eller i KamR. Püschels uppfattning överensstämmer med Rättsliga rådets, professor Simonsens och Erikssons m.fl. utlåtanden. Se också om detta i ovannämnda DN-artikeln (bilaga 5.11).

Som ny bevisning åberopas utlåtandet av Eriksson m.fl, bilaga 5.7 och 5.8, och förhöret med Eriksson, bilaga 3.3, och brevet från Püschel, bilaga 5.12. Som ny bevisning åberopas även

Rajs brev till polisen (bilaga 7.3 – 7.6) och förhörsprotokoll och PM (bilaga 7.7) till styrkande att Rajs i strid mot rättsläkarens uppgift omdömeslöst aktivt agerade för att få Härm fälld för mord/styckning. Hade KamR känt till denna bevisning hade KamR konstaterat att obduktionsfynden inte sade att det krävdes särskild medicinsk kunskap för att utföra styckningen. KamR hade då inte kommit till slutsatsen att Härm på grund av sin ”kapacitet” är den som tillsammans med Allgén utfört styckningen.

Det är högst märkligt att Socialstyrelsen bygger sin talan och KamR sin dom på Rajs slutledningar. En samlad sakkunskap (Socialstyrelsens rättsliga råd och Simonsen) kom fram till rakt motsatta slutsatser. Deras utlåtande redovisades i KamR och bevisbördan låg på Socialstyrelsen.

4.5.2 Wincent Langes undersökningsprotokoll.

Wincent Lange som var kriminaltekniker hade uppfattningen att den som utfört styckningen använt en kniv som obducenter använder. Statens kriminaltekniska laboratorium (nedan SKL) avger ett utlåtande till åklagaren 11 maj 1988, vilket företeddes för Stockholms tingsrätt och KamR (bilaga 4.1). KamR säger i domslutet (bilaga 2.1 sid. 48) att SKL kommit till slutsatser, som ”något avviker” från Langes. Detta är klart missvisande. SKL säger (bilaga 4.1 sid.16) att undersökningen inte kunnat ge stöd åt Langes uppfattning. SKL *avviker klart* från Langes uppfattning. KamR sade sig inte på grund av Langes och SKL:s utlåtande kunna dra några direkta slutsatser om var gärningsmannen är att finna. Men det är av vikt att utgå från att obduktionsfynden inte talar för att kniv, som obducenter använder, använts vid styckningen.

4.5.3 Attunda tingsrätt om Rajs sakkunnigutlåtande och agerande

Attunda tingsrätt säger (bilaga 2.2 sid. 129) att redan när misstankar uppkommit mot Härm, för vilken Rajs var ansvarig handledare, var det inte lämpligt att låta Rajs ha en framträdande roll i utredningen. I vart fall skulle enligt tingsrätten olika händelser, som senare inträffade, ha lett till att Rajs lämplighet som ansvarig rättsläkare starkt skulle ha ifrågasatts. Tingsrätten finner att det var fel eller försummelse att behålla Rajs i utredningen.

Redan Attunda tingsrätts uppfattning i denna del är grund för att inte godta Rajs uppfattning om att styckningen har utförts av en medicinskt kunnig. I stället måste det anses vara utrett att det inte, som KamR säger, är klaggjort att gärningsmannen/-männen besitter ingående kunskaper i åtminstone anatomi samt allmänna kunskaper i kirurgi eller ortopedi. Stöd för detta är utlåtanden av av framstående svenska och utländska rättsmedicinskt sakkunniga nämligen Rättsliga rådet, Simonsen, Püschel och Eriksson m.fl.

Attunda tingsrätt säger (bilaga 2.2 sid. 130) att det var fel eller försummelse att inte låta Härm, Allgén och deras försvarare ta del av brevet från Püschel. Rajs stödde sig på Püschels teorier och KamR skulle inte ha kommit till slutsatsen att styckningen utförts av medicinsk kunnig om man tagit del av Püschels brev.

4.6 Marie Rådén

4.6.1 Rådéns utsagor

Rådén var polis och sade att hon sett Härm och da Costa i tunnelbanan vårvintern 1984.

KamR säger att Rådén utförligt och sakligt redovisat hur hon kände da Costa och Härm till utseendet och anser att det genom hennes uppgifter är styrkt att Härm kände da Costa. KamR har endast gjort en bedömning av Rådéns trovärdighet och inte, vilket är nödvändigt, en granskning av utsagans tillförlitlighet.

Rådén berättar detta först 12 januari 1988 (bilaga 3.29). Rådén kände genom massmediernas redogörelser redan i december 1984 till att Härm var misstänkt för att ha mördat da Costa. Hon säger att hon då inte kontaktade polis för att lämna sina uppgifter, ty hon trodde att polisen kände till att Härm och da Costa hade setts tillsammans. Detta bär inte sannolikhetens prägel. Som polis måste hon i augusti 1984 när det stod klart att da Costas kropp hittats styckad förstå att hennes uppgifter kunde ha betydelse om hon verkligen hade sett Härm och da Costa tillsammans. I vart fall skulle hon ha förstått detta och kontaktat polisen i december 1984 då tidningarna skrev om misstankarna mot en rättsläkare/obducent. Till detta kommer att det i tidningarna i december 1984 stod att inget framkommit som tydde på att den misstänkte någonsin träffat da Costa (bilaga 6.5).

Det finns olika alternativ att förklara att Rådén först i januari 1988 kommer till polisen med sina uppgifter. Hon kan medvetet tala osanning. Hon söker uppmärksamhet. Hon kan som hjälpsamt vittne ha suggererats till övertygelsen att hon sett dem tillsammans.

En trolig förklaring till Rådéns uppgifter är att hon sett Härm och hans dåvarande fästmö Margaretha Eriksson och det har i minnet omvandlats till att hon sett Härm och da Costa. Rådén uppger att da Costa var klädd i svarta skinnkläder. Härm har uppgivit att hans dåvarande fästmö ofta bar sådana kläder. Eriksson och da Costa var utseendemässigt relativt lika. Jag bilägger foton på da Costa och Eriksson (bilagorna 7.8 och 7.9).

Andra uppgifter i Rådéns utsaga var inte korrekta. Hon kan inte dagen före det första fyndet ha sett plastsäckarna vid Talludden (bilaga 3.29 sid.3). Polisen konstaterade att det "torde ha varit mycket svårt för en förbipasserande att över huvud taget se plastsäckarna i ursprungsläget utan att närmare granska platsen och då eventuellt lyfta upp ekens bladverk" (bilaga 4.2 sid. 4).

Rådén uppger att hon sett da Costa "några dagar" före den 18 juli 1984 (bilaga 3.29 sid. 4), vilket inte var riktigt. Växtligheten under en säck, som hittades 7 augusti 1984, visar att da Costa måste ha avlidit senast i slutet av juni 1984 (bilaga 2.1 sid. 14).

Uppgifterna att hon sett plastsäckarna och sett da Costa några dagar före 18 juli 1984 är i linje med att hon genom uppgifterna vill väcka uppmärksamhet.

Rådén uppger att hon patrullerade tillsammans med en manlig polis, när hon på våren 1984 såg Härm och da Costa. Kontroll gjordes med möjliga poliser. Ingen kom dock ihåg händelsen och ingen hade hört berättas om den. Hade Rådén tillsammans med annan polis sett Härm och da Costa hade med all sannolikhet denna kollega hörts av/kunnat kontaktas.

Om Härm hade varit stamkund hos da Costa hade sannolikt någon eller några av da Costas vänner och andra personer, som hördes, berättat om detta. Men ingen gjorde det.

Rådéns utsaga är inte tillförlitlig. Jag hänvisar till Hellblom Sjögrens utlåtande (bilaga 5.17), vilket utlåtande är ny bevisning.

Det var inte känt för KamR att Rådén i polisförhören (bilaga 3.29) lämnat inkorrekta uppgifter och att Härms fästmo Eriksson och da Costa var lika varandra. Det var heller inte känt för KamR att ingen av de poliser med vilka Rådén kunde ha patrullerat vid denna tid, bekräftade hennes uppgifter. Detta är ny bevisning.

4.6.2 Attunda tingsrätt om Rådéns utsagor

Attunda tingsrätt säger (bilaga 2.2 sid. 123) att det fanns omständigheter som medförde att det fanns anledning att bedöma Rådéns uppgifter med en viss försiktighet.

4.7 Mammans utsaga om "barnets berättelse"

4.7.1 Christina Anderssons utsaga

Andersson (Allgéns f.d. hustru) hördes i KamR om vad dottern Karin enligt mamman skulle ha berättat. Karin skulle 17 månader gammal ha bevittnat styckningen av en kvinnas kropp.

Barnpsykologen (ej vittnespsykolog min anmärkning) Margareta Erixon och barnpsykiatern Frank Lindblad ansåg att den rimligaste tolkningen var att Karin varit utsatt för och/eller bevittnat mycket skrämmande upplevelser av för vuxna sexuell eller aggressiv karaktär.

Holgerson och Hellbom (bilaga 5.10) utredde uppkomstbetingelserna för och tillförlitligheten av de uppgifter som förelåg rörande Karins påstådda utsagor. Deras slutsats är att huvudhypotesen att Karins säregna uppgifter skulle avspegla verkligt upplevda händelser måste förkastas.

Wiklund (bilaga 5.5) säger att Holgersons/Hellboms utlåtande bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet, genom tillämpning av utsagespsykologisk metod och teori, och att slutsatserna är väl underbyggda och hållfasta.

KamR väger samman Holgersons och Hellboms utlåtande med Erixons och Lindblads och säger att det är klarlagt att Karin bevittnat något mycket skrämmande men att det inte med tillräcklig grad av säkerhet har visats vad det är för upplevelser.

Utöver ovan nämnda utsagespsykologiska analys visar ett utlåtande (bilaga 5.9) av docent och specialist i allmän psykiatri och rättspsykiatri Tomas Eriksson att Anderssons utsaga om "barnets berättelse" inte är tillförlitlig på ytterligare en grund. Eriksson säger att ett barn inte kan påminna sig något som inträffat när barnet var 17 månader gammal och sedan återberätta detta när barnet är 3 år och sju månader. Erikssons åldersangivelse är felaktig. Karin var endast 2 år och sju månader första gången hon påstås ha kommit med sin berättelse. Ett så litet barn har inte en så utvecklad hjärna att det förstår vad som sker och om man inte förstår vad som sker kan man inte lägga det på minnet. Ett så litet barn har heller inte minneskapacitet så att barnet kan minnas något som inträffat när barnet är 17 månader gammal. Jag bilägger även utskrift av sakkunnigförhör med Eriksson i Attunda tingsrätt (bilaga 3.4).

Vid bedömning av Anderssons utsaga är också av vikt att beakta att makarna Allgén inledde sin skilsmässa i december 1984. Andersson fick ogrundade misstankar om att Allgén utsatt sin dotter för sexuella övergrepp. Sådana beskyllningar är inte ovanliga i samband med

skilsmässor. Misstankar om incest har sedan övergått i suggestioner om att Karin skulle ha berättat något som sade att hon bevittnat en styckning m.m.

Slutsatsen av Holgersons, Hellboms, Wiklunds och Erikssons utlåtanden måste bli att man skall utgå från att Karin inte bevittnat något skrämmande och helt bortse från Anderssons utsaga såsom inte tillförlitlig.

Wiklunds och Erikssons utlåtanden är ny sakkunnigbevisning. Hade KamR tagit del av denna hade KamR inte ansett det klarlagt att Karin bevittnat något skrämmande. Det är trots skrivningen i domskälen sannolikt att KamR påverkats av mammans utsaga om Karins berättelse när KamR finner det styrkt att Allgén och Härm styckat da Costas kropp.

4.7.2 Attunda tingsrätt om Christina Anderssons utsagor

Attunda tingsrätt ansåg (bilaga 2.2 sid. 122) att det var fel eller försummelse i myndighetsutövning att ge Andersson (Allgén i domen) på det sätt som skedde i uppdrag att hålla "förhör" med dottern Karin.

4.8 Utsagorna bygger på massmediernas redogörelser

I KamR:s dom (bilaga 2.1 sid. 6 f) sägs följande:

Regeringsrätten har i sitt återförvisningsbeslut pekat på en del svårigheter förknippade med bedömningen av bevisningen, såsom värderingen av identifikationsbevisningen, värdet av utsagor om vad andra personer sagt för lång tid sedan och vad ett knappt ett och ett halvt år gammalt barn kan uppfatta av skrämmande händelser och därefter minnas under lång tid. Till det nu sagda finner kammarrätten anledning att framhålla den risk för påverkan som ett vittne kan bli utsatt för vid en intensiv massmediauppmärksamhet. De problem som följer av dessa svårigheter kommer att framgå av det följande.

KamR har inte bemästrat dessa svårigheter. KamR har byggt sin dom framför allt på vittnesutsagorna av makarna Schröder, Ruben, Olsson och Rådén, vilka alla kommer med sina uppgifter flera år efter det händelserna de berättar om inträffade. De har alla under lång tid kunnat följa den intensiva massmediebevakningen.

Kammarrättslagman Peter Wennerholm sade i Attunda tingsrätt (bilaga 4 sid. 106) att ledamöterna i KamR, som skulle döma i saken, bestämde sig för att inte ta del av det som visades eller skrevs i medierna för att inte undermedvetet påverkas. Det må så vara men problemet var att alla de vittnen som kom med sina utsagor i KamR, var påverkade av vad som visades och skrevs om processerna mot Härm och Allgén. Allt talar för att utsagorna "skapades" av massmedierna.

Misstankarna mot Härm och Allgén var som Kam R säger utsatta för en oerhörd massmedial behandling. Vittnenas berättelser stämmer väl överens med vad som framgått av massmediernas redogörelser *före* det att vittnena kommer till polisen med sina berättelser. Nedan redogör jag för händelseförloppet vad gäller detta "samspel" mellan massmedierna och vittnena. Jag bilägger i några fall artiklar, som påverkat utsagor, som hade betydelse för KamR:s dom.

18 juli och 7 augusti 1984. Plastsäckar med da Costas kroppsdelar hittades i Solna. Tidningarna publicerade da Costas namn och bild i augusti 1984. Makarna Schröder hörde inte av sig till polisen.

Teet Härms före detta svärfar kontaktar polisen i augusti 1984 efter att ha läst om likfynden i tidningarna och framför misstankar om att Härm mördat sin hustru Anne-Catherine Härm och da Costa. Det har senare genom fyra utredningar konstateras att Anne-Catherine Härm begick självmord och jag bilägger kriminalkommissarie Bo Wides sammanfattning 6 mars 2003 (bilaga 4.4).

Från 4 december 1984 redogör tidningarna för att en läkare benämnd "obducent" eller "rättsläkare" gripits som misstänkt för mordet på da Costa (bilagorna 6.3 och 6.4). Varken Rådén eller makarna Schröder hörde av sig till polisen.

Christina Andersson (Allgéns dåvarande hustru) kontaktar polisen samma dag som gripandet sker och frågar om det är Härm som är "obducenten" och får jakande svar. Andersson misstänker från hösten 1984 att dottern Karin utsatts för incest av Allgén. Makarna Allgén inleder i december 1984 sin skilsmässa.

Andersson tar kontakt med polisen i augusti 1985 och berättar för första gången för kriminalkommissarie Eva Graaf om dottern Karins påstådda berättelse, som sedan skulle kallas "barnets berättelse". Andersson berättar att Karin 2 år och 7 månader gammal skulle ha berättat något som skulle visa att hon 17 månader gammal hade varit vittne till en styckning.

28 oktober 1987. Tidningarna redogör för att Härm åter gripits, för barnets berättelse, att en läkarkollega är misstänkt tillsammans med obducenten, att styckningen tros ha fotograferats och att polisen söker bilder (bilagorna 6.6 och 6.7).

2 november 1987. Arne Schröder tar kontakt med polisen och berättar om en kund, som lämnat in film som innehöll bilder på en styckad kropp.

2 november 1987. Härms ansikte sågs i TV 2:s rapport, där pixlingen för en stund försvann, för vilket redogjordes i tidningarna (bilaga 6.8).

4 och 19 november 1987 (Härm) och 7 december 1987 (Allgén) genomförs tre vittneskonfrontationer med makarna Schröder.

12 januari 1988. Rådén berättar i förhör att hon sett Härm och da Costa i en tunnelbanevagn vårvintern 1984.

15 januari 1988 publiceras bild på konfrontationen där Allgén ingick som nummer 5 (bilaga 3.32). Allgéns ansikte är retuscherat.

21 januari 1988. Olsson berättar att hon sett två män med en barnvagn annandag pingst 1984.

22 januari 1988. Den första rättegången i Stockholms tingsrätt inleds. Många såg Härm och Allgén gå in i rättssalen vid förhandlingstillfällena.

24 januari 1988. Olsson ser videoupptagningar från konfrontationer och pekar med stor osäkerhet ut Härm och Allgén som de två män hon sett 3,5 år tidigare. Härms ansikte hade

alltså setts utan pixling i TV 2 2 november 1987 och bild av konfrontationsgruppen med Allgéns ansikte retuscherat hade publicerats 15 januari 1988.

23 februari 1988 tidningarna redogör för makarna Schröders vittnesberättelser i Stockholms tingsrätt (bilaga 6.9).

12 mars 1988. Seppälä förhörs efter det att hon kontaktat åklagaren Anders Helin och berättade att da Costa i maj/juni 1984 hade berättat om två läkare, ett litet barn och dödsrum m.m.

3 juni 1988 var makarna Schröder med feta rubriker uppmärksammade i tidningarna (bilagorna 6.10 och 6.11).

8 juni 1988. Ruben tar kontakt med polisen.

8 och 10 juni 1988. Ruben förhörs av polisen och lämnar uppgifter om att han varit i butiken och sett upprördheten över hemska bilder och en kund i Schröders fotoaffär den 21 juni 1984. Hans berättelse överensstämde i stort med massmediernas redogörelser för makarna Schröders berättelser om kunden i fotobutiken (bilaga 6.9).

Alla vittnen berättar således sådant som överensstämmer med det som redogjorts för i tidningar, radio och tv. Sannolikt ljuger inte vittnena med undantag av Seppälä utan deras berättelser bygger på suggestion. De är så kallade hjälpsamma vittnen, som ofta uppträder i uppmärksammade brottmål. Alla utsagor kan på utsagepsykologisk grund konstateras vara otillförlitliga.

5. Fel och försumligheter av myndighet enligt Attunda tingsrätts dom

Attunda avkunnade dom 18 februari 2010 (bilaga 2.2) i mål Härm och Allgén mot staten rörande skadestånd.

Tingsrätten säger att bedömningen av om fel eller försummelse vid myndighetsutövning har förelegat skall göras *med hänsyn till hur förhållanden var vid den tidpunkt då påstådda fel/försummelse begicks* (bilaga 2.2 sid. 112). I resningsmålet skall dock hänsyn även tas till nu kända förhållanden.

Så har exempelvis Rikspolisstyrelsen (RPS) 1990 lämnat anvisningar om hur vittneskonfrontationer skall genomföras för att man skall undvika felaktiga utpekanden (se punkt 4.2.4). RPS anvisningar fanns inte när konfrontationerna genomfördes med makarna Schröder och Olsson. Vid bedömning av om makarna Schröders utpekanden av Allgén och Olssons utpekanden av Allgén och Härm är tillförlitliga är redan det faktum att konfrontationerna inte genomförts på sätt RPS anvisar tillräcklig grund för att konstatera att det medfört stor risk för felaktiga utpekanden.

Tingsrätten anser att DNA-analyser inte var möjliga att utföra vid tidpunkten för förundersökningen fram till KamR:s dom och att det således inte var försumligt av myndighet att då inte ha utfört DNA-analyser. I resningsmålet har DNA-analyserna, som utvisar att varken Härms eller Allgéns hårstrån finns på handduken, full relevans när det gäller frågan om huruvida Härm och Allgén kan knytas till fyndet av likdelar. Detsamma gäller analyserna

av fingeravtrycken.

Tingsrätten anser att det faktum att de vittnen som uppgav att da Costa levde efter pingst inte hördes, tillräknas staten som fel eller försummelse. Om de fyra vittnena hade hörts skulle KamR inte ha kunnat utgå från den gärningsbeskrivning som anges i domen.

Några av de fel som begåtts skulle, om de inte hade begåtts, ha lett till att KamR *med all sannolikhet* inte hade fråntagit Härm och Allgén läkarlegitimationerna. Ett exempel är de nyss nämnda vittnena, som uppgav att da Costa levde efter pingst. Det är högst märkligt att Attunda tingsrätt inte såg detta orsakssamband. Tingsrätten säger dock i domen (bilaga 2.2 sid. 144) att det *inte är uteslutet att en i alla avseenden korrekt hantering av ärendet lett till en annan utgång i fråga om beslutet att väcka åtal eller vid domstolsprövningarna.*

Tingsrätten säger i domen (bilaga 2.2 sid. 116) att utredningen av da Costas dödsfall borde ha varit grundligare och mer förutsättningslös. De säckar i vilka likdelarna legat skulle ha undersökts grundligare. Vittnens uppgifter borde redan under hösten 1984 ha utretts grundligare. Polisen borde mer ingående ha hört den man hos vilken da Costa bodde. Allt material borde ha gått igenom i samband med att utredningen återupptogs 1987 men någon egentlig fullständig genomgång kan inte antas ha ägt rum. De inte vidtagna eller för sent vidtagna åtgärderna är enligt tingsrätten fel eller försummelser i myndighetsutövning. Redan denna mycket allvarliga kritik mot utredningen efter tingsrättens materiella prövning är tillräcklig grund för att konstatera att KamR:s dom grundas på en allt annat än robust bevisning och att det inte är utom allt rimligt tvivel att Härm och Allgén styckat da Costas kropp. I vart fall måste de allvarliga bristerna i utredningen tillsammans med övriga i detta resningsmål åberopade grunder leda till denna slutsats.

Attunda tingsrätt ogillar Härms och Allgéns skadeståndstalan på grund att de inte visat att de fel och försummelser som konstaterats orsakat skadan att de fråntagits läkarlegitimationen. Tingsrätten torde ha fel. Bevisbördan är omvänd och det är staten som skall visa att felen och försummelserna inte orsakat skadan.

6. Gärningsbeskrivningen

Pingsten 1984 inföll 9 juni till 11 juni.

För att en domstol skall kunna ta ställning till om det är ställt utom allt rimligt tvivel att Härm och Allgén styckat da Costas kropp måste utgångspunkten vara en preciserad gärningsbeskrivning, som säger var och när styckningen utfördes. En preciserad gärningsbeskrivning är också nödvändig för att Härm och Allgén skall kunna bemöta de anklagelser som riktas mot dem.

Socialstyrelsens gärningsbeskrivning var att da Costas kropp styckades *under pingsthelgen eller i anslutning till denna helg, sannolikt på annandagen på rättsläkarstationen* i Solna.

KamR säger i domskälen (bilaga 2.1 sid. 46) mycket diffust att det *inte går att precisera tidpunkten* för styckningen närmare än med ledning av då da Costa senast sågs i livet och vad som kan följa av botanisten Malmgrens bedömning (växtligheten under säckarna) och den dag filmen lämnades in till Schröders fotoaffär. Malmgren sade (bilaga 2.1 sid.14) att man med ledning av utseendet på växtligheten under en av säckarna, som hittades 7 augusti 1984, måste dra slutsatsen att säcken placerats på fyndplatsen två månader, plus/minus två veckor, innan

de anträffades (d.v.s. senast i slutet av juni, min anmärkning). Att Härm och Allgén kan ha befunnit sig på rättsläkarstationen annandag pingst binder dem enligt KamR inte till styckningen men omvänt gäller att bevisning *att de inte varit på rättsläkarstationen* eller endast en kort tid på annandagen *inte friar dem från misstanken* som Socialstyrelsen riktar mot dem. KamR menar alltså att Härm och Allgén kan ha utfört styckningen på annan plats och vid annan tid än på rättsläkarstationen under pingsten eller i anslutning till pingsten. Denna mycket lösligt vidgade gärningsbeskrivning är oacceptabel, ty KamR kan inte grunda sin dom på annat än vad Socialstyrelsen åberopat hos HSAN. Denna självklarhet anger KamR mycket riktigt som en utgångspunkt för rättens prövning (bilaga 2.1 sid. 6).

KamR frångår sedan utan förklaring den vidgade gärningsbeskrivningen och säger att styckningen skett ”på det sätt socialstyrelsen påstått” d.v.s. under pingsten eller i anslutning till pingsten på rättsläkarstationen (bilaga 2.1 sid. 58) och att Härm är den person som tillsammans med Allgén utfört styckningen (bilaga 2.1 sid. 59). KamR säger med andra ord först att det *inte är styrkt* att styckningen skedde på rättsläkarstationen under pingsten eller i anslutning till denna och sedan utan att ange hur KamR har kommit fram till det att det *är styrkt*.

Alla bevisteman i denna del är begränsade till att *Härm hade setts på och utanför rättsläkarstationen och Allgén tillsammans med Härm utanför anatomiska institutionen annandag pingst*.

Om man utgår från Härms och hans mor Irène Härms uppgifter, vilka inte ifrågasätts i KamR:s domskäl, kan Härm möjligen en kort stund ha varit på rättsläkarstationen på annandagen för att sköta försöksdjur. Allgén förnekar att han varit på rättsläkarstationen och detta motsägs av Olssons vittnesmål, som är det enda vittne som säger sig ha sett Allgén där på annandagen. Övriga vittnen säger sig ha sett Härm men inte Allgén. Detta senare är viktigt, ty om Allgén varit i detta område tillsammans med Härm skulle med all sannolikhet något eller några av de vittnen, som säger sig ha sett Härm, också ha sett Allgén.

Olsson sade sig ha sett två män, som hon pekade ut som Härm och Allgén, *gå in i anatomibygnaden* annandag pingst mellan kl. 9 och 10.30. KamR säger först att det *inte finns anledning pröva denna utsaga* (bilaga 2.1 sid. 46) men senare utan någon förklaring att Allgén befunnit sig utanför rättsläkarstationen under pingsten (bilaga 2.1 sid. 55). Det måste KamR bygga på Olssons utsaga eftersom hon är den enda, som säger sig ha sett Allgén i detta område.

Olssons utsaga är också enda grund för KamR att säga att Härm och Allgén varit tillsammans annandag pingst.

Förändringen av gärningsbeskrivningen från den som fanns i det ursprungliga åtalet vid Stockholms tingsrätt, till den som tingsrätten och KamR utgår från, är högst märklig. Först påstås i åtalet att Härm och Allgén mördat da Costa på *pingstafton* och sedan flyttas under rättegången i tingsrätten både mordet och styckningen till annandag pingst efter det att ett bortglömt tidigare vittne berättat att da Costa levde på pingstdagens morgon.

Åklagarens, Stockholms tingsrätts, Socialstyrelsens och KamR:s hantering av gärningsbeskrivningen uppfyller inte rimliga rättssäkerhetskrav.

Till detta kommer, vilket nu är känt, tillförlitliga utsagor, som säger att da Costa levde några

dagar efter pingsten.

7. Myndigheters och domstolars agerande efter KamR:s dom

Attunda tingsrätt säger (bilaga 2.2 sid. 116) att utredningen av da Costas dödsfall borde ha varit grundligare och mer förutsättningslös.

Den allt annat än rättssäkra behandlingen av misstankarna mot Härn och Allgén har efter KamR:s dom fortsatt, när Härn och Allgén begärt utredning av omständigheter som talar för deras oskuld.

Polis och åklagare skall i sin utredning även ta fram omständigheter som talar för att en misstänkt eller en dömd är oskyldig. Så har inte skett.

Polisen har inte genomfört adekvat fingeravtrycksanalys. Härns och Allgéns ombud Koorti tog initiativ till och drev trots polisens motstånd igenom denna undersökning. Polisen har av angivna skäl, som framstår som oacceptabla, vägrat att skriftligen intyga att det inte var Härns och Allgéns fingeravtryck, som fanns på platsäckarna.

I början av 1990-talet fanns möjlighet att genomföra analys av DNA från hårstråna. Då levde alla de som hade varit misstänkta i något skede av förundersökningen.

Hösten 2008 begärde jag att DNA från en polsk slaktare skulle matchas med DNA från hårstråna och av min begräran framgår de omständigheter på vilka misstankarna mot slaktaren grundades (bilaga 7.10).

Slaktaren hade dömts av Malmö tingsrätt för ett brott, som har många likheter med det brott da Costa utsatts för (bilaga 2.4 sid. 6 f). Slaktaren stoppade sedan han dödat och styckat en kvinna likdelarna i flera svarta platsäckar och placerade dem på olika ställen. Huvudet lade han i en särskild säck. ”Anledningen till att han inte också lade huvudet i den containern var att han tyckte det blev för många likdelar på ett ställe, varigenom risken för upptäckt skulle öka” (bilaga 2.4 sid 7).

Slaktarens DNA lämnades inte av polisen för matchning mot hårstrånas DNA, när några övriga misstänkta DNA lämnades för analys. Min begäran hanterades motvilligt av polis och åklagare och först efter det jag överklagat till RÅ beslöt RÅ att begäran om husrannsakan skulle inges till tingsrätten för att slaktarens DNA skulle matchas mot hårstrånas DNA. Tingsrätten beslöt om husransakan, vilket skulle medföra att vävnadsproverna skulle lämnas ut. RÅ och tingsrätten måste således ha ansett att slaktaren skäligen kunde misstänkas för mordet och styckningen.

Huddinge sjukhus överklagade till hovrätten, som undanröjde tingsrättens beslut. Åklagaren beslöt att inte gå vidare.

Om slaktarens DNA med viss grad av sannolikhet hade överensstämmt med DNA från hårstrå som fanns på handduken hade det varit ytterligare en grund för resning. Sjukhusets och hovrättens bedömning är felaktig. Det var inte fråga om en utlämning av vävnadsproverna genom sjukhusets beslut enligt biobankslagen (SFS 2002:297) utan utlämning av dessa som led i förundersökning i brottmål.

Polisen och åklagaren har inte bedrivit en förutsättningslös, grundlig och gentemot Härm och Allgén rättssäker förundersökning.

8. De rättsliga förutsättningarna för resning

8.1 Förvaltningsprocesslagen

Efter lagändring 1995 får resning beviljas om det på grund av särskilt förhållande finns ”synnerliga skäl” att pröva saken på nytt (FPL) 37 § b (SFS 1971:291). Lagändringen var en formell skärpning i förhållande till tidigare praxis och innebar att resningsförutsättningarna inom förvaltningsrätten blev restriktivare än förutsättningarna enligt rättegångsbalken till förmån för den i brottmål dömde. Lagstiftaren sade dock att lagändringen var en kodifiering av rättstillämpningen och den var inte avsedd att ”ändra nuvarande praxis” (prop.1994/95:27 sid. 175).

Påföljden att Härm och Allgén fråntagits läkarlegitimationen har varit mer livsavgörande för dem än vad en straffrättslig påföljd för brott mot griftefrid i sig skulle ha varit. Detta är ett starkt argument för att resningsförutsättningarna i detta fall inte får vara mot Härm och Allgén mer restriktiva än förutsättningarna för resning i brottmål. KamR och RegR sade att det för återkallandet skulle ställas samma beviskrav som i brottmål. Målet i KamR var alltså att jämföra med ett brottmål och 37 § FPL bör således tolkas i ljuset av regeln i RB 58:2.

I Ekelöf & Edelstam, Rättsmedlen, 12 upplagan 2008, sid. 188 ff framhålls att mål om resning till förmån för den i brottmål dömde är helt annorlunda än andra mål.

”Vid oriktig straffdom tillvaratas sålunda tryggheten bäst genom att domen upphävs. Att det blir så bidrar också till att respekten för människovärdet upprätthålls. Erfarenheten visar att om man överhuvudtaget accepterar att oskyldiga straffas, så inverkar detta upplösande på den allmänna respekten för människovärdet, även om det endast sker i enstaka fall och under speciella förhållanden.”

I litteraturen om RB 58:2, särskilt den s.k. tilläggsregeln (nu i punkt 4), skriver Bertil Bengtsson i ”Process och exekution, Vänbok till Robert Boman”, 1990, att i vissa fall obetydliga tillskott till bevisningen kan vara tillräckliga för att motivera resning (sid. 6 f).

I Förvaltningsrättslig Tidskrift 2006 sid. 91 – 103 behandlar f.d. regeringsrådet Hans Ragnemalm frågan om resningsförutsättningar i artikeln ”Synnerliga skäl för resning?” (citeras nedan Ragnemalms artikel). Ragnemalm säger (Ragnemalms artikel sid. 99) att RegR ”tillåter sig allmänt stor frihet i sin strävan att med resningsinstitutets hjälp skapa materiell rättvisa”. Enligt Ragnemalm är det tillräckligt att resningsbeslutet är ägnat att påverka någons ”personliga” situation på ett märkbart sätt (Ragnemalm, Förvaltningsprocessrättens grunder, 8 uppl. 2007, sid 196). I detta fall är det personliga intresset utomordentligt starkt.

Ragnemalm delar f.d. regeringsrådet Bertil Wennergrens åsikt att en lagtillämpning enligt ordalagen i FPL är fullständigt otänkbar men att lagtexten gör att förvaltningsdomstolarna ”tror sig vara skyldiga att endast bevilja resning när det finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt”, vilket medför risker för rättssäkerheten (Ragnemalms artikel sid. 100 f). Resning även enligt den befintliga lagstiftningen skall beviljas om omständigheterna starkt talar för en

annan utgång än den som innefattas i det angripna lagakraftvunna beslutet – utan att skälen nödvändigtvis nått en sådan styrka, att de framstår som ”synnerliga” (Ragnemalms artikel sid. 101). Formuleringen i FPL 37 § b efter 1995 års lagändring med en skärpning av resningsgrunderna var enligt Ragnemalm (Ragnemalms artikel sid101) ”så uppenbart oplanerad och ogenomtänkt”.

Ragnemalm säger också att kraven för resning i förvaltningsprocessen inte får vara ”strängare utan mildare än de för de allmänna domstolarna gällande”.

Vid bedömningen av grunderna för denna resningsansökan är det av vikt att utgå från att indiciebevisningen i KamR inte var robust. Jämför med HD:s resonemang i beslut 24 november 1983 i ett resningsärende (Bengtsson Bertil, Från praktiska rättslivet, SVJT 1986 sid 56 – 59 bilaga 5.15. Jag bilägger Bengtssons artikel eftersom beslut i resningsärendet inte refererades i NJA:s notisavdelning).

Intresset, som ligger i den s.k. orubblighetsprincipen, d.v.s. att lagakraftvunnen dom skall bestå, väger lätt i jämförelse med den s.k sanningsprincipen d.v.s. Härms och Allgéns skyddsvärda intresse att få upprättelse. Det viktigaste måste vara att nå *materiell rättvisa* som Ragnemalm säger.

8.2 Åberopanden i tidigare resningsmål

RegR säger i 2004 års beslut att RegR i 2001 års beslut tagit ställning till Lindgrens uppgifter om att da Costa levde efter pingsten. I 2001 års beslut säger RegR att Lindgrens uppgifter är ”relativt svävande”. 2004 års beslut kan tolkas så att Lindgrens utsaga inte kan åberopas på nytt men också så att RegR 2004 har samma uppfattning som anges i 2001 års beslut, nämligen att Lindgrens uppgifter är svävande. Regeringsrätten måste enligt min mening nu åter pröva utsagorna, som säger att da Costa levde några dagar efter pingsten, och då väga in den tillkommande utredning, som åberopas i denna resningsansökan.

Resning söks mot KamR:s dom (bilaga 2.1) och det som åberopas som ny bevisning, nya omständigheter och nya förhållanden, skall prövas i detta resningsmål, även om dessa helt eller delvis åberopats i de tidigare resningsmålen.

Flera omständigheter och bevis kan ju exempelvis tillsammans göra att resning skall beviljas medan varje omständighet ensam kanske inte leder till detta. KamR:s dom var ju också en sammanvägning av bevismaterialet, som enbart bestod av indicier (bilaga 2.1 sid. 57 f).

Nyttillkommande element i processmaterialet kan ge tidigare på visst sätt bedömda fakta en helt ny betydelse, när de sammanvägs med hela processmaterialet. I denna mening kan även införandet i processen av nyheter som i sig har begränsad räckvidd medföra att redan prövade faktiska förhållanden inte är att anse som ”förbrukade” utan tvärtom måste granskas på nytt.

Ny bevisning, nya omständigheter och nya förhållanden, som åberopas i detta mål, ger också tyngd åt det som åberopats i tidigare resningsmål. Vad som tidigare resningsmål inte i sig ansetts tillräckligt för att rubba grunderna för KamR:s dom bör i förening med det nya materialet i en helhetsbedömning leda till slutsatsen att det inte finns bevisning för att Häm och Allgén styckat da Costas kropp.

8.3 Bevisbördan vid bedömning av skuldfrågan

Allgén och Härm skall visa att förutsättningar för resning föreligger.

När det gäller frågan om huruvida Allgén och Härm styckat da Costas kropp ligger dock bevisbördan på Socialstyrelsen. Förstahandsyrkandet innefattar en begäran att RegR inte bara beviljar resning utan även prövar skuldfrågan.

Rajs uppfattning att styckningen utförts av medicinsk kunnig motsägs av ett flertal framträdande svenska och utländska experter inom rättsmedicin. På grund av bevisbördans placering skall även om det råder tveksamhet om huruvida Rajs utlåtande grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet slutsatsen bli att obduktionsfynden inte visar att styckningen utförts av någon med särskilda medicinska kunskaper.

Rajs står dock ensam mot ett flertal svenska och utländska experter inom rättsmedicin och han har agerat mycket omdömeslöst och det måste medföra att det är visat att det för styckningen inte krävdes särskilda medicinska kunskaper.

Om ett vittnes utsagor inte utom allt rimligt tvivel visar det de sägs skall visa, skall bevisbördans placering leda till att man helt bortser från dessa utsagor såsom inte tillförlitliga. Utsagepsykologisk analys av utsagorna måste leda till konstaterandet att alla vittnesutsagorna, på vilka KamR bygger sin dom, saknar tillförlitlighet och att de vittnesutsagor som säger att da Costa levde efter pingsten 1984 är tillförlitliga.

Detta gäller även den nya tekniska bevisningen. Råder tveksamhet vad gäller frågan om det är gärningsmannen som avsatt fingeravtryck på plastpåsar och/eller lämnat hårstrå på handduken, måste man utgå från att så är fallet med hänsyn till bevisbördans placering vad gäller skuldfrågan.

8.4 Undanröjande av KamR:s dom utan återförvisning

Orsaken till att Härm och Allgén söker resning är att de vill ha upprättelse. De kan svårligen återuppta läkaryrket efter den tid som förflutit. I förhöret i Attunda tingsrätt sade både Härm och Allgén att de inte kommer att arbeta som läkare.

Det är inte möjligt att på ett meningsfullt sätt genomföra en ny rättegång med förnyad bevisupptagning. Om vittnena fortfarande är i livet kan deras utsagor efter så lång tid inte läggas till grund för en dom. Saken d.v.s frågan huruvida Härm och Allgén styckat da Costas kropp kan således endast prövas på handlingarna.

I första hand är det Härms och Allgéns mening att RegR skall göra denna prövning då saken är uppenbar. Det saknas uppenbart bevisning för att Härm och Allgén styckat da Costas kropp. RegR har även om RegR inte skulle finna att saken är uppenbar möjlighet att pröva saken och med ändring av KamR:s dom ogilla Socialstyrelsens talan (Ragnemalm, Förvaltningsprocessrättens grunder, 8 uppl. 2007, sid 201).

9. Avslutning

Det finns i dag en framväxande visshet hos domare, advokater, åklagare, poliser, läkare, psykologer, journalister m.fl att Härn och Allgén är felaktigt dömda. Går man igenom materialet som åberopas i denna resningsansökan kan man inte komma till annan slutsats. Attunda tingsrätt har efter noggrann materiell prövning ansett att myndigheter, som ansvarat för processerna mot Härn och Allgén, i väsentliga delar gjort fel och varit försumliga.

Vad gäller resningsinstitutet står orubblighetsprincipen mot sanningsprincipen. På senare tid har i debatten kritik riktats mot den restriktivitet med vilken HD och RegR tillämpar resningsreglerna. I ett rättssamhälle skall endast den dömas som utom allt rimligt tvivel har begått brottet. Detta skydd för den misstänkte förbyts efter en fällande dom till stora svårigheter för den dömda att få resning. Men i ett rättssamhälle har även den dömda ett skyddsvärt intresse och sanningsprincipen skall väga tyngre än orubblighetsprincipen. I en rättsstat skall inte en tveksam dom få bestå orubbad.

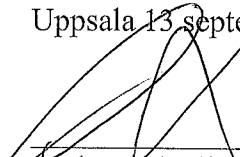
KamR:s dom byggde på indiciebevisning. Det fanns ingen teknisk bevisning. Indiciebevisningen var inte robust. KamR utgick inte från en godtagbar gärningsbeskrivning. Även med den bevisvärdering som KamR gjorde, är det högst märkligt att KamR kom fram till att det var utom allt rimligt tvivel styrkt att Allgén och Härn tillsammans styckat da Costas kropp.

De utsagor, på vilka KamR bygger sin dom, har efter domen analyserats av utsagepsykologisk och vad gäller "barnets berättelse" även av rättspsykiatrisk expertis. Resultatet av dessa analyser är att utsagorna är otillförlitliga. KamR skulle inte ha grundat sin dom på Rajs uppfattning att styckningen utförts av medicinskt kunnig. Ny sakkunnigbevisning förstärker Rättsliga rådets och professor Simonsens utlåtanden och det är visat att Rajs uppfattning att styckningen utförts av medicinskt kunnig inte bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet (bilaga 5.7 sid. 8).

Till detta kommer att det numera finns teknisk bevisning som talar för att Allgén och Härn är oskyldiga. Deras fingeravtryck fanns inte på plastsäckarna och deras hårstrån fanns inte på handduken. När dessa fingeravtrycks- och DNA-analyser begärdes av Härn och Allgén var mordet på da Costa inte preskriberat. Allgén och Härn var friade från åtal för mord. Polisen tog inte initiativ till fingeravtrycks- eller DNA analys, ty Allgén och Härn var inte misstänkta. Polis och åklagare återupptog inte förundersökningen mot Härn och Allgén trots att KamR ansåg det styrkt att Härn och Allgén styckat da Costas kropp, vilket måste ha berott på att KamR:s dom ansågs vara felaktig.

Hade fingeravtrycksanalysen och/eller DNA-analysen med viss grad av sannolikhet visat att det var Härns och/eller Allgéns fingeravtryck på plastsäckarna och/eller deras hårstrån på handduken, hade de åter misstänkts för mordet. Hade de haft något med da Costas död eller styckning av hennes kropp att göra hade de inte begärt fingeravtrycks- och DNA - analyserna.

Uppsala 13 september 2010

Anders Frigell
Advokat